

5477

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము

గ్రంథాలయసర్వస్వము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమున ప్రకటింపబడు

స చి త్ర మా స ప త్రి క

సంపు. ౩ }

బె జ వా డ్
డిశంబరు 1934

} సంచిక ౩

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య,

సంపాదకుడు.

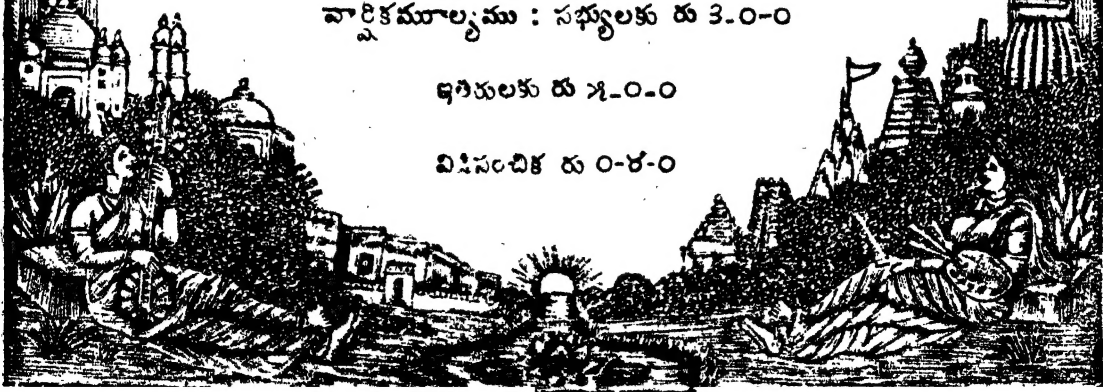
- 1 వాయువు ఎల్లవారికి ఎట్లు స్వాధీనమైయున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు స్వాధీనము కావలయును
- 2 ఉపకము ఎల్లవారికి ఎట్లు సేవ్యమైయున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు సేవ్యముకావలయును
- 3 సూర్యచంద్రమండలముల తేజస్సు ఎల్లవారికి
ఎట్లు సౌఖ్యప్రదముగానున్నదో అట్లే
జ్ఞానముకూడ సౌఖ్యప్రదము కావలయును

— చిత్రమర్తి లక్ష్మీనరసింహము.

వార్షికమూల్యము : సభ్యులకు రు 3-0-0

ఇతరులకు రు ౫-0-0

విడిసంచిక రు 0-౪-0

హిందూ యువజనసంఘము, అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము, గోసంరక్షణసమితి (ఏలూరు.)

శిశుశాస్త్రముల శాస్త్రసంఘముల శిక్షణము.

	రూ॥	(1) నె 1 రు శాస్త్రసంఘములు	100
(1) శాస్త్రసంఘముల ధర్మకర్తలు	500	(2) నె 2 రు శాస్త్రసంఘములు	68
(2) శాస్త్రసంఘముల పాఠకులు	250	(3) నె 3 రు శాస్త్రసంఘములు	35
(3) శాస్త్రసంఘముల సహాయులు	180	(4) నె 4 రు శాస్త్రసంఘములు	20
(4) శాస్త్రసంఘముల అధిమానులు	150	(5) నె 5 రు శాస్త్రసంఘములు	10

ఆదానములకు ధర్మములు ఒకరుగుటకు వ్రసిన తెలియజేసికారం శాస్త్రసంఘములకు ధర్మముయిచ్చి కర్మమేగా హెచ్చుతగ్గులుగా హోదాబుచ్చుచున్నది. ఇట్టిధర్మములకు రీతీదులును యివ్వబడును. పరిశ్రమ కర్మలనుకూడా అయిదుగురుకు శిక్షణవకాసి శాస్త్రసంఘములకు సంతకములతో సిచ్చుచును. శాస్త్రసంఘములకు వారు యిచ్చు ఛాయాపటము (Oil painting or enlargement) కావ్యప్రాసమున అలంకరించబడు. వారు ఛాయాపటము (Half tone block) యిచ్చున సంవత్సర రిపోర్టులలో ముద్రించబడు. ఎల్లరు ముఖ్యతన సహాయముచేసి, పుణ్యము సంపాదించ గోరెదను.

ఇతరవివరములకు :—

పెన్సిడెంటు, పైన్ పెన్సిడెంటు, కెక్రీటర్లలో నవరిక్షనను వ్రాయవచ్చును.

ఏలూరు గోసంరక్షణసమితి ప్రచురములు

సమితితరపున అచ్చువేయించబడి ఉచితముగ పంచిపెట్టబడిన గ్రంథములు 6 కలవు.

గ్రంథముల వివరము.

- (1) గోప్రభావము—బ్ర॥శ్రీ॥ మహాపాద్యము ముద్రాగొండ నాగలింగ శాస్త్రిగారు (తెనాలి)
- (2) గోవు — మ॥ రా॥ శ్రీ॥ బాహు బాపరాజు శేషిగారు (ఏలూరు).
- (3) కామధర్మపు—మ॥ రా॥ శ్రీ॥ కొత్తకల్లి సుందరరామయ్యగారు (లక్కవరం విద్యాంశులు)
- (4) గోమహిమ — మ॥ రా॥ శ్రీ॥ చింతిపాటి వేంకటరమణయ్యగారు (మానేపల్లి)
- (5) గోమాత — మ॥ రా॥ శ్రీ॥ గొట్టమర్తి రామకృష్ణ శాస్త్రిగారు (నెడకుదురు)
- (6) మూంగతల్లి — (Dumb mother) గోమాతను సూచించి కావ్యఖండిము పోటీము (అమ్మమ్మగురు శిష్యులు)

శ్రీవ ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభ ప్రదర్శనము

17వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ.

మద్రాసునందు 1934 డిశంబరు 24, 25, 27 తేదీల
యందు జరుగును.

వంగరాష్ట్రీయ గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులగు
కమార మనీంద్రదేవుమహాశయ యం. ఎల్. సి.

గారు ఆఖిలభారతసభకు అధ్యక్షత వహించెదరు.

దాసు తీర్థవిక్రమ రావు, బార్-ఎట్-లా గారు ఆంధ్రసభకు అధ్యక్షత
వహించెదరు.

డిశంబరు నెలలో మద్రాసు పోయినవచ్చుటకును ఇంకను ఎక్కువదూరము
బోవుటకును కలిసి ధైర్యేటికై డి 11 లు ఏర్పాటుచేసినారు. కావున
ఈ అవకాశమును దీసికొని ఎక్కువమంది ఈ సభలకు తప్పక విచ్చేయచ్ఛాన్దెను.

మరియు మద్రాసు సభలైన పిన్నట ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ యాత్రను
సాగింపవలెనని యున్నది. అనగా డిశంబరు నెల 30 వ తేదీన మద్రాసునందు
బయలుదేరి ముఖ్యస్థలములను జూచుకొనుచు సభలనుజేయుచు జనవరి 14వ
తేదీకి విశాఖపట్నమువరకు పోయినవచ్చుట. మద్రాసు పోయినవచ్చుటకు
విశాఖపట్నము పోయినవచ్చుటకు ఈ యాత్రాకతకును పడినూపాయలు ధైర్యే
టిక్క స్వీచాలును.

ఈయాత్రయందు రాదలచినవారందరు నాకు వెంటనే వ్రాయించ
గోరెదను.

మద్రాసునందు జరుగుప్రదర్శనమునకు ఆంధ్రదేశమునందున్న గ్రంథాలయములవారందరు తమ గ్రంథాలయ భవనములయొక్క పటములను
తప్పక పంపవలెను. మద్రాసుసభల ఉత్తరములన్నియు కస్తూరి లక్ష్మీనరసింహ
రావుసంఘముగారు, దేవీవిలాసము, కవి కచ్చేరీరోడ్డు-మైలాపూరు, మద్రాసు
అను చిరునామాకు వ్రాయగోరెదను.

ఆంధ్రదేశమునండి ఎక్కువమంది ప్రతినిధులు విచ్చేసి, సభలను
జనుప్రదము చేయుదురని వ్రాయెను.

చిత్తశింకతన.

ఇట్లు,

అయ్యంకి వేంకట రమణయ్య,

కార్యకర్త.

బెజవాడ,
4—12—34

గొంతుల సేవకులు

మహర్షి జెంకిటచిన్న రాజు శ్రేష్ఠి గారు,

విజయం.

<p>మొదటి పాఠము.</p>	<p>మరిచి హృదయము దేవీం భుక్తమున వ్రాసినదామే మరిచి మృత్యువు తామేనా భుక్తమున నున్నదామే.</p>	<p>మొదటి పాఠము.</p>
<p>సంపుటము.</p>	<p>గ్రంథాలయ సర్వస్వము.</p>	<p>3 - వ సంచిక.</p>
<p>దేవుడు</p>	<p>డిసెంబరు 1934</p>	<p>దేవుడు</p>

ఓరు గంటి దృశ్యములు. *

[శ్రీమద్రామాయణ కవులు]

ఇది యాంధ్రీకరి మదియే, గత యాంధ్రీకృత చరిత్రకవాలయముల్
మొనరింప వెలిగి యారిన, సదనము కీర్త్యంగనాశ్రితాంబుల నభా! 1

శ్రీకాకతీయభూమి, పాకటనత్కర్త చిహ్నబంధుకమును నీ
యోశిలాగరి మి నీ, రాకకు ముందుండె జూడె రి మూంధ్రీసుతా! 2

ఇది పోలభూమి కవనంబునందు జగద్దేవు నోర్చి మేల్గన్న నెలవు
ఇది రుద్రభూమినా డేలుగున్నలకు సాధన మావటింపు నేర్పిన పొలంబు
ఇది మహారాష్ట్రలతుండ జూచి రుద్రాంబ, అని ముగించిన విజయాంకభూమి
ఇది గణపతిస్మృతుం డెదురేగి తిక్కన, కవి కాళ్లు గడిగిన నవనభూమి
ఇది నవలక్షణానమ్మ లేక పేల, సంగరంబున దొలుదొల్త చావకూడు
కుడిచినతలంబు మది నెంచుకొన్నమాత్ర, నొడలు పులకించు నిచటి గాథోత్కరంబు. 3

* హనుమకొండ రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయ గజవోత్సవ సందర్భమున పాడబడినవి.

ఎన్నఁడొ కాంచవచ్చు ననియెంచెదొ ఆంధ్రమహాత్మ్య; మంతలో
నెన్ని మనోజ్ఞశిల్పముల కేగతిపట్టునా; కాలగర్భముం
దెన్ని యడంగునో; యడఁగవే యనుకొందము, నీదుజీవితం
బన్నను నిక్కమా! యిపుడ యారయు మోర్గలుప్రాక్తనోన్నతిన్.

4

చెదరి వీధుల బడ్డ సింహవిగ్రహములు, గజరాజముల మేనఁ గలుపుకొమ్ము
బల్లెంబుగొని గొచ్చవచ్చు రాహుతుమేను, శిథిలాశ్వతనువుతో జేర్చుకొమ్ము
కూలిపోయిన శిలాకుంభంబులు మహోన్న, తద్వారశిరములఁ దార్చుకొమ్ము
విరిగిన రమణీయవిగ్రహావళి దేవ,నిలయకుడ్యములపై నిలుపుకొమ్ము
అవల కనుదోయి మూసి మహాంధ్రరాజ్య, దివ్యతరరూపరేఖ చింతించుకొమ్ము
ఆంధ్రసోదర! పూర్వ మహాంధ్రనగర, గురుతరమహన్ను నీవోన గోచరించు.

5

తొల్లెఁకియాంధ్రశూరులు కుతూహలులై యనిలోన వ్రాలి యీ
పల్లెకుఁ బేరుతెచ్చి రది ప్రాకృతితంబుల గోచరించు నిం
దెల్లెడ నాంధ్రజాతి గడియించిన వికృమజీవితంబులఁ
దెల్ల మొనర్చు శిల్పసముద్భిత్తిశిలాశకలంబు లో నఖా!

6

వెన్నెలలోని ప్రసన్నభావంబు గ,డించి రాళ్లను రంగరించిరేమొ
జీవశూన్యములైన శిల్పముల్ పనినినఁ, జిక్కని యమృతంబుఁ జిలికీరేమొ
పగతుర నెత్తురు పయి జిల్కి కొంగ్రొత్త,రీతుల జగి కుమ్మరించిరేమొ
జీలుగుబెండ్లుగఁజేసి శైలము లెల్లఁ, గోటగా నందందుఁ గూర్చిరేమొ
మానవత్వంబుతోడ నమ ర్త్యభాన, మప్పు డాంధ్రులమదిని నిండాఁరే నేమొ
తెలియఁబడ దాంధ్రనగరవీధులఁ జరించి, గండశిలలందు శిల్పంబు గాంచువేళ.

ఉదయభానుండు కాంత్వల్లసత్కిరణసం,తతులచే రక్తచందనము బూయు
సంపూర్ణచంద్రుండు శారదచంద్రకా,కలితమధాభిషేకం బొనర్చు
లలితవారిత్త్రాణకలిత భూభాగంబు, పచ్చలతోడ నివాళి యొనఁగు
రమణీయపద్మపరాగపూరితసరో,వీచికల్ వీవనల్ విసరుచుండు
ప్రకృతిదేవత బహువిధప్రసవవిసర,గుచ్ఛము లొసంగు నీతాతికోట కెపుడు
శిథిల మయ్యును బూర్వసుశీలఁ బడయు, నీ శిలలప్రాభవము గాంచుమీ మనస్వి! 8

గ్రామగ్రంథాలయోద్యమ చరిత్ర.

(ఆంధ్ర) విశ్వ విద్యాలయ గ్రంథశాలాధికారి ఎం. బి. భామకుమారచారి వ్రాయబడి
జటావల్లభుని పురుషోత్తంగారిచే ఆంధ్రీకరింపబడినది.)

భారతదేశ స్థితి

హిందూదేశములో గ్రామములే లేవనియు, 2,500 కట్టణములును ముప్పదిమూడు కోట్ల ప్రజలును మాత్రమే కలరనియు మన జాతీయసేవకులు భావించుచో వారి సమస్యలన్నియు త్వరలో పరిష్కరింపబడగలవు. కాని, కొంత జనాభాతెక్కల ప్రకారము హిందూదేశములో 7 లక్షల గ్రామములును, 31 కోట్ల గ్రామవాసులును కలరనియు, నా గ్రామములన్నియు కష్టాలములుగ నే యున్నవనియు వినినపుడు ప్రతివానికిని నీ సమస్యలలోని క్లిష్టత గోచరించును. ఈ విషయములో మనదేశము పాశ్చాత్యదేశములకు విరుద్ధముగ నున్నది. గ్రేటుబ్రిటనులో గ్రామవాసులు మొత్తముజనాభాలో నూటికి 29 వంతు కలరు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో 49 వంతులును, జర్మనీలో 55.4 వంతులును, ఫ్రాన్సులో 58.8 వంతులును, ఇండియాలో 81.1 వంతులును కలరు. ఈ యంశాలను బట్టిచూడ హిందూదేశములో ప్రతిసమస్యలోనుగూడ గ్రామముల ప్రాముఖ్యము స్పష్టముగా కలదు. గ్రామసమస్యయే మన ప్రధాన సమస్య యని చెప్పవచ్చును.

పేదటికము, తుదార్థ, తాగుబోతులనము, ఋణము, విద్యలేమి, అజ్ఞానము, భయము, మూఢవిశ్వాసము, మాలిన్యము, రోగము, చావు—ఇవియే మన గ్రామసమస్య

లని యందరు నెఱుగుదురు. అయినను ఇవి మనకు చిరకరిచితములును సుపరిచితములును సగుటచే మన హృదయములు వానిపట్ల మొద్దువారిపోయినవి. వాని తీక్షణతను గ్రహించుకొనికూడ మనకు నశించినది. పాశ్చాత్యదేశములలో బిచ్చగాండ్లు అరుదుగా గాన్పించెదరు. కాన, వారిపట్ల మనకు సానుభూతి జనించును. హిందూదేశమునందన్ననో బిచ్చగాండ్లు కుప్పతీపులుగ నుండుటచేతను, మనకు వారు నిరంతరము దృష్టించరు లగుచుండుటచేతను, వారిని చూచినచో మనకు హృదయము కరుగదు. యూరపు అమెరికా దేశములలో కుష్ఠరోగి కాన్పించిన మేను కంపించును. మనదేశములోగూడ నట్లు జరుగుచో ప్రతినిమేషమునను మేను కంపించవలసివచ్చేది. దినమునకు లెక్కలేనంతమంది కుష్ఠరోగులు మనకు కాన్పించుచుండుదురు. పేదటికము, మాలిన్యము, రోగము మనలో నెంతయెక్కువగ వ్యాపించియున్నవనగా- అవి మన మనస్సును కలతపెట్టుటకూడ లేదు. అదృష్టవశమున నీ విషయమై బాధపడు వారు కొలదిమందియైన నున్నారు. గ్రామములలోను, కట్టణములలోను, పెద్దనగరములలోనుగూడ నీ విషయములలో నభివృద్ధియవసరమని కొందఱు కోరుచున్నారు.

కొన్ని సంవత్సరములనుండి మనలో ననేక విజ్ఞానవరులు గ్రామోద్ధరణముని ఆందోళన చేయుచున్నారు. రాజకీయార్థిక సాంఘిక విష

యములలోను పూజల విద్యాసాఖ్యాది విషయములలోను, పాటుపడువా రందఱును గూడ నీగోలను పెట్టుచునేయున్నారు.

గ్రామజీవనము సమూలముగ సంస్కరింపబడిననేకాని భారతదేశమునకు మోక్షము లేదని వారియభిప్రాయము. గ్రామోద్ధారణమునకు సాధనముల సరయుటకే చాలమంది యత్నించుచున్నారు. అనేక స్వాధ్యక్షరహితయు పక్షాలు తమ జీవితమునంతను దీనికై విషయోగించుచున్నారు. కాని, దీనివలన నేమియు దేశమునకు మేలు కలిగినట్లు కాన్పించదు. జరిగిన ప్రియత్నములు కొలదిగ నుండుట చేతనో, క్రియోగింపబడిన చికిత్సావిధానము చాలకుండుటచేతనో ఇట్లు జరిగియుండవలెను. ఈ రెండు కారణములుగూడ నుండవచ్చును. ఈ కార్యము దేశము మొత్తముపై ననే జరుగవలెను. ప్రియోగింపబడిన చికిత్స రోగముయొక్క మూలమును పెరికివైచుచుదిగనే యుండవలెను. గ్రామవాసి జాతికి వెన్నెమిడివంటి వాడని గ్రామములలో గాజకీయవేత్తలు చేసిని బోధకు తాత్కాలిక ఫలితము మాత్రమే కలిగెను. గ్రామవాసి యొక్కదును కూర్చుండి జాతీయతాసిద్ధాంతమునకు నే నేవిధముగ తోడ్పడి గలనా యని యాలోచించుకొనుచో, నాతని కేమియు బాడగట్టదు. తన గుడిసెకును, గ్రామమునకును, బయట తాను చేయగల కని యున్నదని, యాతని కెన్నడును తెట్టదు. సంఘసంస్కర్తయు, ప్రజలయోగక్షేమములకు పాటుపడువాడునుగూడ త్రాగుడును, ఋణమును మాన్పకొనవలెనని యాతనికి బోధింతురు. ఆరోగ్యము, కలిశుభ్రత, మాన్యగువాని సలవరచుకొనవలెననియు-భయము మూఢవిశ్వా

సము, ననువానిని పోద్రోలవలెననియు-జీవితమును, బుద్ధిని, బాగుచేసికొనవలెననియు, నాతనికి బోధచేయుదురు. ఏలనోకాని, యాతడుమాత్రము తన పూర్వకర్మతని వీడదు. కలిశుభ్రత యనునది తనకు గాదనియు, త్రాగుడును వీడుటకు తన కార్మకక్తి లేదనియు, అప్పులు చేయకుండ తా నిండలేననియు భయము, మూఢవిశ్వాసములనువానినితాను వీడలేననియు నాతనిభావము. సైనికబేర్దానబడిన సంస్కర్త ఆర్థికవిషయములో, పాదుపు సలవరుకొని తిండిలేక మాడ సవసరము లేకుండ, చూచుకొనవలెనని బోధించును. ద్రవ్యోత్పత్తికి మార్గములను చూచును. కాని యాపాతము లాతఃబుట్టి కెక్కపు. విద్యావ్యాపనసరితు లాతఃకీసి, నాతనిబిడ్డలకును పాఠశాలలను స్థాపింతురు. కాని జీవయాత్రను నడపుట కక్షరజ్ఞాన మనసరిమని యాతడు భావింపదు. మొత్తముపై న ప్రతిభారతీయ గ్రామవాసియు నీ యభిప్రాయములతోనే యున్నాడు. ఆతడు తన జీవితముతో సంతృప్తిడై యున్నాడు. ఆతఃక్షేమమునకై యితరులు పడుబాధ లేమియు నాతడెరుగదు. శుద్ధవిద్యావిహీనతయు, అజ్ఞానమాను, మసగ్రామవాసుల కష్టములకు కారణములు. ఇవి తొలగిసంతరివటకు నాధికము, ఆరోగ్యము, మాన్యగు విషయములలో వారు బాగుపడనేరరు. సంస్కరణాభిలాష వారిలోనే పుట్టవలెను. కాని కనుజీవనముతోనే వారు తృప్తి నందుచున్నారు. ఏలనగా, ఇంతకంటె నుత్తమమగు జీవనము నాశ్యము గాదనియు, నవసరము గాదనియు నాతడు తలచును. అనగా మానవ వికాసమునకు నెన్ని యవకాశములును, ఎన్నికర్తులును నున్ననో యాత

డారుగడు. అజ్ఞాన మాతనిని గుడ్డివానినిగ చేసినది. ఆతనిజీవనము పశుజీవనముకంటె హీనము. కావున నాతడు తన్న తాను పూర్తిగ పరిక్షించుకొనుటకును, తెలిసికొనుటకును, అవసరమగు విజ్ఞాన మిను దాతనికి కావలసియున్నది. విద్యద్వారా విజ్ఞానమును వ్యాపించుట యన్నిటికంటెను ప్రభావతమమైన విషయము. దాని ననుసరించియే గ్రామాభివృద్ధి జరుగును.

ఈ పడుమ గ్రామములలోని విద్యను గురించి చాల శక్తిగ బయలుదేరుచున్నది. ప్రభుత్వమును, ఉదారులగు అనేక సంఘములవారుగూడ నీవిషయమున విశేష కృషి చేయుచున్నారు. ఇంతవరకును జరిగిన పని బాగుగ నే యున్నది.

కాని రెండుప్రశ్నలు బయలుదేరుచున్నవి. ఎన్నిగ్రామములలో విద్య వ్యాపించినది? వ్యాపించినవిద్య ఎంతవరకు సరిపోవుచున్నది?

దేశముమొత్తముపై సనే చదువుకొనిన వారి సంఖ్య తక్కువ. భారతీయమునగల మొత్తము 352,837,778 మంది జనులలో 23,485,227 మంది జనులుమాత్రమే అక్షరాస్యులు. ఇందులో సంతకము మాత్రము వ్రాయగలిగిన విద్యావంతులుగూడ చేరి యున్నారు. వీరు గ్రామములలో బొత్తిగ తక్కువగ నున్నారు. ఇప్పటికి గ్రామములయందు విద్యావ్యాపనము ప్రారంభింపబడినది. చేయవలసినపని యెంతయేని గలదు. గ్రామములలో విద్య లేకుండ గ్రామాభివృద్ధి జరుగుట యసంభవము.

విద్య ఎంతవరకు సరిపోవును?

ఇక నీప్రస్తుతవిద్య ఎంతవరకు సరిపోవుచున్నదో చూతము. గ్రామములలో నెంతవరకు విద్య యుండవలెని యధికారులు భావించుచున్నారో చూతము. మూడు నాల్గు సంవత్సరము లభ్యసంపదగిన ప్రారంభవిద్య మాత్రమే గ్రామబాలున కవసరమని భావించబడుచున్నది. అంతవరకు మాత్రమే యాయబడుచున్నది. మన గ్రామపరిస్థితుల నాలోచించుచో నామాతృభాషావిద్య దొరకిన కుట్టవాడుకూడ సదృష్టవంతుడనియే చెప్పవచ్చును. కాని, వాని కాచదువువలన నేమిలాభము వచ్చినది? వ్రాత, చదువు, లెక్కలు కొంచెము తెలియుట నిజమే, అంతకంటె నెక్కువరాదు. కాని, దానితో వాని కేమి ప్రయోజనము? దానిని వృద్ధిపొందించుకొనవలెను. లేనియెడల అభ్యాసము పోవుట చేత కాలక్రమమున నా స్వల్పజ్ఞానము కూడ నశించును. ఇట్లు నశించుటయే ప్రస్తుతము విశేషముగ జరుగుచున్నదని. ప్రారంభవిద్యకు పైబడి గ్రామబాలురు చదువుకొని విషయమునకు ప్రసక్తియే వచ్చుటలేదు. మనగ్రామములలో నున్నతీవిద్యభ్యసించినను దానిలాభమును గ్రామవాసులు పొందరు. మూడు నాల్గు సంవత్సరములు పిల్లలను బదులకు పంపుటకే పెద్దవారు సణుగుకొనుచున్నారు. ఉన్నతవిద్య సుచితముగ జోధించిననుకూడ వారు పిల్లలను పంపరు. ఎదిగిన ప్రతికుట్టవాడును పొలముపై పనిచేసి కుటుంబమునకు పోషకుడగుచున్నాడు. దీని సంతను జూడ నీప్రశ్న యుదయించుచున్నది: “వ్రాత, చదువు లెక్క నేర్చినవిడ్డడు విద్యాభివృద్ధిని పొందించుకొనక క్రమముగా భ్యసించిన

కొద్దివిద్యనుగూడ మరచిపోవలసినదేనా? ”
వానికి విద్యను వృద్ధిపొందించుకొనుటకు వీలు
లేకున్నంతమాత్రమున మానసికాధ్యాత్మికాభివృద్ధికూడ
లేకపోవలసినదేనా? గ్రామబాలుడు పగ
లంతయు పొలముపై పనిచేయుటకై విజ్ఞాన
మును పొందు హక్కును పూర్తిగ వదలు
కొనవలసినదేనా! మనదురిదృష్టమువలన
ప్రస్తుత మట్లే జరుగుచున్నది. ఇప్పుడు గ్రామ
ములలో విద్య యనగా ప్రారంభవిద్యయే.
ఇది యెందుకైనను ఉపకరించుచున్నదా
లేదా యను ప్రశ్న యెవరిని బాధించుట
లేదు. నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య కావలె నని
యందరును గోలపెట్టుచున్నారు. అందరకు
సత్కరజ్ఞానము కలుగుటకై ప్రశంసనీయుము
లగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఒకటి రెండు శతాబ్దములలో నివి చాల
వఱకు ఫలించు ననియు, ప్రారంభవిద్య
గ్రామములో నెక్కువగ వ్యాపించుననియు
మన మాసింపవచ్చును. కాని ప్రారంభపాఠ
శాల వీడినపిమ్మట బాలుడు స్వయంకృషిచే
విద్యను వృద్ధిపొందించుట కవకాశములు
లేనిచో, ప్రారంభవిద్యవలన నేమియు లాభ
ముండదు. అట్లభివృద్ధికే వీలులేని పిల్లలు
కొంతికాలమున కక్షరములనుగూడ మర
తురు. ఉపయోగింప బడనిచో నేదైనను
నశించును. అక్షరజ్ఞానముకూడ సట్టిదే.
చదువు, వ్రాత, లెక్కలునేర్చినంతమాత్రము
ననే యెవడును విద్యావంతు డనిపించు
కొనదు. అక్షరజ్ఞానము విద్యకును, విజ్ఞానము
నకును, పాండిత్యమునకును, దారిని జూప
గలదు. ఆ గమ్యస్థానములను పొందనిచో
చేసినకృషి వ్యర్థమే. నిజమగు విద్య విజ్ఞా

నము నిచ్చును. ఆ విజ్ఞాన మందరకును నందు
బాటులో నుండునట్లు విద్యావిధానము నేర్ప
రచుకొనిన దేశము నాగరక దేశము. విజ్ఞా
నము కలిగిననే గాని గ్రామవాసి పరిశుద్ధ
మగు జీవనము నలవరచుకొనలేడు. పౌరవిధు
లను నిర్వర్తింపలేడు. మనగ్రామస్థు డీ విజ్ఞా
నము నెచట పొందగలడు? తన బుద్ధివికాస
మున కవకాశము లెచట నుండును? ప్రస్తుత
మట్టి యవకాశము లెచటను గాన్పింపవు.

ఆధునిక కాలమున నాగరక దేశములన్ని
టిలోను ప్రతి కుగ్రామమునగూడ జ్ఞాన
మును వ్యాపింపజేయు సాధనములు అనగా
అన్ని ముఖ్యవిషయముల పైనను గ్రంథ
ములు - సేకరింపబడి అందరకును అందుబా
టులో నుండుబడినవి. కాని మన దేశములో
మాత్రము మానసికాభివృద్ధి కవసరమగుప్రా
రంభసాధనములుగూడ గాన్పింపవు. ఇతర దేశ
ములలో ఏవిషయముపై నైనను, సేగ్రంథమై
ననుగూడ సతీసులభముగ పొందుటకు వీలగు
గ్రంథాలయము లున్నవి. గ్రంథాలయో
ద్యమ మతిత్వరితముగ నా దేశములలో
వ్యాపించుటచే నిట్టి ఫలితము గల్గినది. ఈ దేశ
ములోగూడ గ్రంథాలయోద్యమము కలదు.
కాని, ఇట్టిఫలితము నంతమాత్రమును పొంద
లేకున్నది. ప్రభుత్వముగాని ప్రజగాని దానికి
సహాయము చేయుటలేదు. పెద్దపెద్ద పట్టణ
ములలోనే గ్రంథాలయసౌకర్యములు లేని
యీ దేశములో పల్లెటూళ్ళమాట చెప్పట
కేమున్నది? పట్టణములలో గ్రంథాలయములు
గాక, యితరములగు సంస్థలద్వారాకూడ
విజ్ఞానవ్యాపనము జరుగును. పల్లెటూళ్ళయంద
న్నచో గ్రంథాలయముతప్ప మరేవిధ
మగు సాధనమును నుండుటకే వీలులేదు.

కావుననే ప్రతినాగరకదేశములోను గ్రంథాలయమునకు ప్రాముఖ్యమియ్యబడుచున్నది.

ఆధునిక దృక్పథము

ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయమున నాచార్యుడుగనున్న డబ్ల్యు జి. యస్. ఏడమ్స్ గారు గ్రామగ్రంథాలయములపట్ల నాధునిక దృక్పథమును బాగుగ వర్ణించియున్నారు. ఆతడు బ్రిటన్ లో గ్రామగ్రంథాలయముల సభివృద్ధి పొందించినవారిలో నొక ప్రముఖుడు. ఆత డీవిధముగ చెప్పెను:—

“నేడు గ్రామసాంఘికజీవము నడుమ గ్రంథాలయమున్నది. సమస్తవిధములను గూడ నది ప్రజలకే సేవజేయుచున్నది. అన్ని తెగలవారును, పక్షములవారును గూడ ఏకప్రయోజన నిర్వహణమునకై యొకచోట సమావేశమగుట కది సాధనముగనున్నది. దాని ననుభవించువారి కందరికుగూడ నది జీవితములో ప్రచ్ఛన్నమైయున్న నిధిని బయటకు గన్పరచుచున్నది. ఆలోచనలను ఆవేశములను పురిగొల్పుచున్నది. గృహజీవనమును సుఖప్రదముగ జేయుచున్నది. కర్మకులను పౌరుషములో నెక్కుడు మంచిపనికై పురిగొల్పును.

ఆధునిక భౌతిక శాస్త్రములు ప్రతిదినమును ప్రకృతిమన కోర్కెలను దీర్చునట్లు చేయుచున్నది. గ్రామముడు ప్రకృతియే శరణమని నమ్ముచున్నాడు. గ్రంథాలయము కర్మకునికిని, ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞునికిని, కళాచరిత్ర వాఙ్మయశాస్త్రాభిలాషులకును గ్రామ సాంఘికార్థిక సంస్కరణనిపుణులకును వారికిని వీరికిని ననలేని యందరికునుగూడ సహాయము చేయుచున్నది. స్వజీవనమును సుఖవంతముగ జేసికొనుటయేగాక, పరులకు సహాయము చేయుటకుగూడ గ్రంథాలయ మెంతవర కుపయోగించునో కనుగొందమని యాశ్చర్యముగలుగక మానదు. అది వ్యక్తులలో నూతన జీవమును గల్గించును. సాంఘిక దృక్పథమును వృద్ధిపొందించినందున దాగుజేయును.”

ఇది శుష్కప్రసంగముకాదు. పాశ్చాత్య దేశములలో ప్రత్యక్షముగ జరుగుచున్న సంగతియే. గ్రామగ్రంథాలయోద్యమము పాశ్చాత్యదేశములన్నిటిలోగూడ-అందులో ముఖ్యముగ బ్రిటన్ లోను, అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములలోను, క్రమక్రమముగ ప్రజలదృష్టి నాకర్షించి ప్రాముఖ్యము నొందుచున్నది. అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములలో నడచుచున్న యుద్యమమును గురించి యొక ప్రసిద్ధుడగు అమెరికన్ గ్రంథాలయ నిర్వాహకు డిల్లు చెప్పుచున్నాడు:—

“ఈనడుమ గ్రామాభివృద్ధి చేయబడి ఫలించిన ప్రయత్నము అన్నిటిలోను ముఖ్యమైన వానిలో మండల గ్రంథాలయోద్యమ మొకటి.”

వివిధ ఆంగ్లేయ దేశములలోని యుద్యమములు.

గతయిరువదినవత్సరములలోను ఆంగ్లండులోను, అమెరికాలోను జరిగిన గ్రంథాలయోద్యమములో గ్రామగ్రంథాలయస్థాపనమే ముఖ్యమయినది. కేట్ బ్రిటన్ లో గ్రామగ్రంథాలయ ప్రచారము చురుకుగా జరుగుటకు ప్రధాన మూలకారణము కార్నేజి యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ ట్రస్టువారి దానమే. ఆపిమ్మట ప్రొఫెసర్ ఏడమ్ గారి గ్రామగ్రంథాలయములపై ని నివేదిక బయలుదేరినది. 1919 సం॥ రం నాటి గ్రంథాలయ శాసనము మండల శాసనసభలు ఈ శాసనమును అమలులో పెట్టుటకుగల కొన్ని అభ్యంతరములను తొలగించినది. తత్ఫలితముగ నేడు ప్రతిమండలసభయు నీ శాసనము నమలులో పెట్టి ప్రతి దూరగ్రామమునకును గూడ గ్రంథాలయోద్యమమువలన లాభములను కలిగించినది, మండలసంఘములు అమ

లులో పెట్టు గ్రామ గ్రామాలయ విధానములు నేడు దేశమునందంతటను గన్పట్టుచున్నవని యొక రచయిత చెప్పియున్నాడు. గ్రామాలయ మందు బాటులోలేని గ్రామవాసి యొక డును లేడు.

అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములు బహు విశాలములై యుండుటచేతను ప్రజలు వెదచల్లబడియుండుట చేతను ప్రతివారికిని గ్రామాలయము లందుబాటులో లేవు. ఐనను, గ్రామ గ్రామాలయములు బాగుగనే పని చేయుచున్నవి. క్రమముగ సభివృద్ధి నొందుచున్నవి. కొన్ని రాష్ట్రములలో ప్రభుత్వమువారే గ్రామ గ్రామాలయములను నడపుచున్నారు. అవి అన్నియు బాగుగా పనిచేయుచున్నవి. ప్రజలు విరళముగ నున్న చోట్ల సంచార గ్రామాలయము లేర్పాటు చేయబడియున్నవి. అవి యప్పుడప్పుడు నియతముగ గ్రంథముల సచ్చిపోవుచుండును.

ఆంగ్లేతరములగు భాషలను మాట్లాడు నితర యూరోపియను దేశములవారు బ్రిటను అమెరికాలకంటె నీ విషయమున విశేషముగ వెనుకబడిలేరు. అందు ప్రతిదేశమునకుగూడ గ్రామ గ్రామాలయ విధానము లున్నవి. కొన్ని ప్రభుత్వములు స్వయముగనే వానిని నడపుచున్నవి. మరికొన్ని వానికి సహాయము చేయుచున్నవి. డెన్ మార్కులో పట్టణములలో ప్రభుత్వ గ్రామాలయము లున్నవి. అవి గ్రామ గ్రామాలయములకును గ్రామ వాసులకును గ్రంథముల నెరువిచ్చును. ఇంచుమించుగ ప్రతి పట్టణ గ్రామాలయమును గూడ గ్రామ గ్రామాలయమున కిట్టి సహాయము చేయుచున్నవి. పోస్టు, మోటారు, మున్నగు వానిద్వారా నీ గ్రంథములు పంప

బడును. డెన్ మార్కులో ప్రతి దూర గ్రామ వాసియుగూడ తనకు కావలసిన గ్రంథమును తనదగ్గరనున్న గ్రామ గ్రామాలయము నుండికాని గ్రామ గ్రామాలయము ద్వారా పట్టణ గ్రామాలయము నుండికాని పొంద గలుగును.

స్విట్ జర్ లెండు ప్రభుత్వమువారు సాగుకు 60 వేల ఫార్మకులు గ్రామ గ్రామాలయములకొరకు ఇత్తురు; మిగిలిన సొమ్ము ప్రజాసంఘములనుండి వచ్చును; గ్రామ గ్రామాలయముల కగు ఖర్చు ఒకలక్ష వేల వేల ఫార్మకులు. ఈ యుక్తమునకు ముఖ్యస్థానము బెర్లిన్ నగరము. దీనికి 6 మండల కేంద్రములున్నవి. 1000 కి పైగా స్థానిక కేంద్రములున్నవి. జర్మనీలో గ్రామ గ్రామాలయ సేవ మాత్రమే కాక పట్టణ గ్రామాలయములను వృద్ధి పొందించి వానిని గ్రామముల కుపయుక్తములగునట్లు చేయుటకుగూడ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అనేకములగు పట్టణ గ్రామాలయములు చుట్టుప్రక్కలనుండు జిల్లాలకు కేంద్ర గ్రామాలయములుగ పనిచేయబూనుకొన్నవి. ఫ్రాన్సులో ప్రభుత్వ పురపాలకసంఘ గ్రామాలయములు గ్రామవాసులకు గూడ సుపయుక్తములుగ జేయబడినవి.

ఇటలీలో ప్రతి గ్రామములోను ఒక గ్రామాలయ మున్నది. దానికి స్థానిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయుడు నిర్వాహకుడుగ నుండును. బెల్జియములో సంచార గ్రామాలయములును, సాంఘిక గ్రామాలయములును, కొంత వరకు ప్రజలనే నిర్వహింపబడుచున్న గ్రామాలయములును గూడ గ్రామములకు సేవ చేయుచున్నవి. ఇంకను లోటుగనున్న గ్రంథములు పెద్ద కేంద్రములనుండి తేబడుచున్నవి.

1921 సంవత్సరంనాటి గ్రంథాలయ శాసనము ననుసరించి, ప్రతి స్థానిక ప్రభుత్వమువారును గూడ నచ్చటి నియోజకవర్గములో నైదవ వంతు ప్రజలు కోరినచో గ్రంథాలయమును స్థాపించవలసినదే! మనిషి యొక్కంటికి సంవత్సరమునకు 25 “సెంటిములు” ఇందు లకై ప్రోత్సేకింపబడును. అన్ని గ్రంథాలయ ములునుగూడ ప్రభుత్వసహాయమును పొందు చున్నవి. ప్రభుత్వమువారు వానిని తనిఖీ చేయుచుండును. కొన్ని రాష్ట్రములలో రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారుగూడ తమకు లోచన సహాయము చేతురు. 1921 సం॥ నాటి గ్రంథాలయ శాసనమునకు ఫలితముగ ననేక గ్రంథాలయములు ప్రభుత్వమువారిచే ననుమతింపబడి వారి సహాయము నొందు చున్నవి. వాని సంఖ్య 1922 సం॥లో 1370 యుండెను. 1929 లో 2188 యుండెను. హాలెండులో గామగ్రంథాలయములు రాష్ట్రీయ గ్రంథాలయ సంఘములవారిచే స్థాపింపబడును. బొత్తుగ చిన్నవగు గ్రామములలో కేంద్ర గ్రంథాలయమువారిచే స్థాపింపబడును. కేంద్రప్రభుత్వముగాని రాష్ట్రప్రభుత్వముగాని రెండుగాని వానికి సహాయము చేయును. గ్రంథాలయ సంఘములనుండియు, ప్రజాసంఘములనుండియు, పాఠకుల చందాలనుండియు, గ్రంథాలయములు పోషింపబడును. పెద్ద గ్రంథాలయములు చిన్న చిన్న గ్రామములలో కేంద్రముల నేర్పరచి రాష్ట్రీయ సంఘములనుండి కొంతసహాయమును పొందుచుండును ఈ గ్రామకేంద్రముల గ్రంథాలయములలోని పుస్తకముల పట్టికను చూచుకొనుచు, కావలసినవానిని తెప్పించుకొనుచుండును. అప్పుడప్పుడు పట్టి

కయె మారుచుండును. కాని వెనుకటి పట్టికలోని గ్రంథమేదైనను నెవరికైనను కావలసివచ్చుచో నది తరుచుగ పంపబడుచునే యుండును. జాగోస్లావేకియాలో 1919 సం॥ నాటి గ్రంథాలయశాసనమువలన ప్రతి గ్రామములోను పట్టణములోను ఉచిత గ్రంథాలయములు స్థాపింపబడవలసి వచ్చినది. తత్ఫలితముగ నా స్వయంపరిపాలిత దేశములోని గ్రంథాలయముల సంఖ్య 5 సం॥ లలో 458 నుండి 2242 నరకును పెరిగెను. కార్లబోర్గ్ అను నాయన ఫోవియటు రమ్యలోని గామగ్రంథాలయ సేవను గూర్చి యిట్లు చెప్పినాడు:

“బోల్షివికులు ఇతరులను తుపాకితో బెడరించియే తమలో కల్పకొనుచున్నారని నేటికీగూడ నెత్తన వచ్చుచో వారిదేశమునం దంతటను కలవరె నట్లు కొనియున్న పతనమందిరములను గ్రంథాలయములను తిలకింపవలసియున్నది. ఉత్తర ‘కాసస్’లో చేరిన ఆర్చకొస్లో మండిలములోని నలుబది గ్రామములలో నెనిమిది పెద్ద గ్రామములలో పతనమందిరములును, గ్రంథాలయములును గలవు. అందు ప్రతిదాని కిని నిర్వాహకుడు గలడు. అన్నియు ప్రతిదినమునకు దెరిచియే యుండును. అన్నిటికంటెను పెద్ద గ్రామములో కేంద్రగ్రంథాలయము మాత్రమేగాక చిన్న గ్రామములలో కాఖాగ్రంథాలయముకూడ నున్నది. ఈ కేంద్రగ్రంథాలయములలో నన్నివిషయములపైనను, ముఖ్యముగ వ్యవసాయముపైనను, రాజకీయములపైనను, గ్రంథములుండును. అంతియేగాక యా గ్రంథాలయములలో వివిధవిషయములకు చెందిన సమాచారములు లెలుపబడును. “మస్కోవ్కాలో” ఆగస్టు నెలలో ప్రజలు వ్యవసాయ కార్యవ్యగులైయున్నను, నామా సములో 110 మంది గ్రామవాసులు వివిధవిషయములకు జెందిన వానిని—పప్పులు, భూముల నియమములు మున్నగు ననేక విషయములకుజెందిన సమాచారములను గ్రహించిరిని యచ్చటి యదొగి నాకు చెప్పినాడు.

జనమందిరములుండుట కనసరములేని చిన్న గ్రామము లలో నగరకేంద్రమునుండి సంచారగ్రామాలయముల ద్వారా గ్రంథములు పంపబడుచున్నవి. నేను లెన్ గార్డ్ గుబెర్నియాలో నొక చిన్న గ్రామమునకు పోయి యుంటిని. అచట నేను బసచేసిన వారి కుమార్తె యొక యాదివారమునాటి యుదయమున వర్షము కురియుచుండగా బడియొద్ద పుస్తకములను పంచిపెట్టుచున్నది. ఆ చుట్టుపట్లనుండు ప్రజల యుపయోగార్థమై యాగ్రంథ సమాహముద్దేశింపబడింది. గ్రామవాసులు విస్తారముగ చదువకలిగినవారుకారు. కాని కట్టెలుట గ్రంథసమాహము కన్నట్లుచున్నపుడు చదువ బుద్ధిపుట్టును. కావున అక్షరజ్ఞానము దేశములో విస్తరించినకొలదియు, నిసాధ సముద్వారా జ్ఞానాభివృద్ధి జరుగుచుండును.”

భారతవర్షము.

విదేశములలోని గ్రామగ్రామాలయ ప్రచారమును సంగ్రహముగ పరిశీలించితిమి. ఇప్పుడు మన దేశమునకు వత్తము. మన గ్రామ వాసులకు ఎట్టి గ్రామాలయ సౌకర్యములను గల్గించుచున్నాము? మన దేశములో విశేష సంఖ్యాకులు అక్షరజ్ఞానములేని వారేయగుటచేత మనల సీసమస్య బాధింక ననసరము లేదని యనేకులందురు. అదినిజమే. మన యక్షరజ్ఞాన శూన్యులకు గ్రామాలయములు కావలెననిట బుద్ధిహీనతయే. మనముదానిని కోరుటలేదు. పస్త్రుత మక్షరజ్ఞానముగల కొలదిమందికే గ్రామాలయములు కావలసి యున్నవి ఇకను ఇట్టి సౌకర్యమున్నదా? గ్రామపాఠశాలయున్నచోట నెల్ల గ్రామ గ్రామాలయమున్నదా? లేనిచో పాఠశాల లోని విద్యార్థులు పాఠశాల వీడినపిమ్మట నేమి చదువుకొందురు? అనంతర విద్యకు సాధనము లేనపుడు ప్రారంభవిద్యావిధానమువలన నేమిలాభ ముండును? కావున

గ్రామగ్రామాలయము లుండనిచో గ్రామము లలో చదువుకొనిన కొలదిమందికూడ సనక్షరాస్యులగుదురు. దానివలన వారి జీవితము వ్యర్థమగును. అట్లుండియు మన విద్యావ్యాపన నిరతులు గ్రామగ్రామాలయములను స్థాపించుటకు యత్నింపకుండుట శోచనీయము. దేశములోని విద్యావిధానము, నేవిధముగ సంస్కరింపవలెనో విచారించి సూచనలను పంపవలసినదని యనేక సంఘము లిదివిరలో నియమింపబడినవి కాని యొక్క సంఘమువారును గూడ గ్రామ గ్రామాలయముల యావశ్యకతను సూచించి యుండలేదు. అది వారి హాస్వదృష్టిని సూచించును. ఒకయుదాహరణము తీసికొందము. తిరువాన్ కూరు ప్రభుత్వమునా రీ నడుమ నట్టి సంఘమును స్థాపించియున్నారు. ఆ సంఘమువారు చాల విలువగల సూచనలను చేసియుండిరి. కాని విద్యాభివృద్ధికే గ్రామాలయము లొకసాధనమను మాటగూడ నందు లేదు. కాని తిరువాన్ కూరు సంస్థానములో నక్షర జ్ఞానము కలవా రెందరున్నారో గ్రామాలయము లెన్నియున్నవో, పరిశీలింతుమేసి మనకు కొన్ని వింతయగు సంశయములు గన్పట్టును. హిందూదేశముమొత్తమునైన నెక్కా బ్రీటిషువారి చేతిలోనున్న రాష్ట్రములలోను స్వదేశసంస్థానములలోను గలిపి యక్షరాస్యుల సంఖ్యనివయములో తిరువాన్ కూరు మూడవస్థానమునా క్రిమించుచున్నది. వేయిమంది జనములో 408 మంది పురుషులును, 168 మంది స్త్రీలును అక్షర జ్ఞానముకలవారు. కళాశాలలు, ఉన్నతపాఠశాలలు, మాధ్యమిక పాఠశాలలు, బోధనాభ్యసన పాఠశాలలు, మున్నగు

వానిసంఖ్య సుమారు 650. ప్రారంభ పాఠశాలల సంఖ్య సుమారు 3000. పండితులసంఖ్య 5,60,000. ఇది చాల పోతంప నీయము. కాని యాసంస్థానములో దీనికేతగిన గ్రంథాలయ సౌకర్యమున్నదా? అట్టి సౌకర్య మనలు లేనేలేదని చెప్పవచ్చును. తిరువాన్కూరులో గ్రంథాలయవిధానమేలేదు. గ్రామగ్రంథాలయముల పేరైనను లేదు. ప్రధానపట్టణము తప్ప నితరస్థలములలో చెప్పగిన గ్రంథాలయము లేనేలేదు. “కొట్టయం” “నగర్ కోయిల్” “క్యేల్స్”, మున్నగు పట్టణములు 20,000 పైబడిన జనాభా గలవే యైనను, విశేషసంఖ్యాకులగు అక్షరజ్ఞానము గలవారికిని, పాఠశాలలకును, కళాశాలలకునుగాని, చక్కనియచిత గ్రంథాలయము లేనేలేదు ఇట్టి యొకపట్టణములో ఉచితగ్రంథాలయము పఠనమందిరము అను పేరువేయబడిన యొక మందిరమును చూచితిని. అప్పుడు పోతని గదా మిక్కిలి నిరాశకలిగినది. ఒక చిన్నగదిలో 3 అలమారులున్నవి. అతి పురాతనములగు గ్రంథములు కొన్ని వానిలోనున్నవి. అవి ప్రాత్ర బడిపోయిన క్రైస్తవమతసిద్ధాంతములకు చెందిన గ్రంథములు. మరికొన్ని క్రైస్తవ ప్రచారకుల నివేదికలు. చౌకనవలలు కొలదిగనున్నవి. ప్రాత్ర వార్తాపత్రికలుగల యొకపఠనమందిరముగూడ నున్నది. సాయంకాలములయందు మాత్రమే యిది తెరువబడియుండును. ఆందోక గుమస్తాయుండును. ప్రభుత్వమువారినుండి కొద్దిగా ధనసహాయము వచ్చుచున్నది. పండ్లెండువార్తాపత్రికలను కొనుట కాధనము వినియోగించబడుచున్నది. ప్రభులే పండ్లెండుగాని వార్తా

పత్రికలు రెండే! అవియైనను వచ్చిన పెంటనే పోషకులకును చందాదారులకును నిండ్లకు పంపబడును. తిరిగి నచ్చునప్పటికి కొన్ని రోజులు పట్టును. నలిగి పోయియు, చిరిగి పోయియు తిరిగి వచ్చును. పుస్తకములను కొననేకొనరు.

ఈ విధానమంతయు నాధునిక గ్రంథాలయ పద్ధతుల కెంత వ్యతిరేకముగ నున్నది? బ్రిటిష్ ఇండియాలోగాని స్వదేశసంస్థానములలోగాని చాలపట్టణములలో నున్న గ్రంథాలయము లింకొకన్నచు భిన్నముగలేవు. పద్దపెద్ద పట్టణముల స్థితియే యిట్లుండగా చిన్నపట్టణములయొక్కయు గ్రామములయొక్కయు పల్లెలయొక్కయు స్థితి చెప్పవలె?

అచ్చట గ్రామవాసులు విద్యావంతులగుటకునవకాశము లేమున్నది? ఇట్లున్ననుగూడ మనవిద్యావిచారణసంఘములు మనదేశములో గ్రంథాలయము లవసరమను సంకతినే గుర్తింపకున్నవి.

అదృష్టవశమున హిందూదేశములోని గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి చెప్పునపుడు కొన్ని మంచిసంగతులు గూడ చెప్పవలసియున్నది. ఈదేశములో నీవిషయములో బరోడాసంస్థాన మద్వితీయమై విరాజిల్లుచున్నది ఈసంస్థానము అతిప్రాశంసనీయమైన గ్రంథాలయవిధాన సౌకర్యములతోనొప్పుచున్నదని ప్రపంచమంతటను ప్రసిద్ధిగలదు.

ది.వా. సర్. వి. టి. కృష్ణమాచారి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. “బరోడా సంస్థానములో ప్రజాసామాన్యములో విద్యావ్యాపనమునకు మహారాజాగారిచే ప్రారంభింపబడిన విధానములో గ్రంథాలయోద్యమము

మము చాలనైపుణ్యముతో ప్రారంభింపబడినది. 1907 సం॥లో బాలబాలికలకు ప్రారంభ విద్యావిధానము నిర్బంధము చేయబడెను. ప్రజలలోని అక్షరజ్ఞానము సశింకుకుండ వలె నన్న గ్రంథాలయము బవసరమని మహారాజావారు గుర్తించిరి. ఈయద్దేశముతో ప్రభుత్వధనసహాయముచేసి నిర్వహింపబడు సుచిత గ్రంథాలయప్రణాళిక యొక్క 1910 సం॥ ౧౦ లో ప్రారంభింపబడెను. నేడు అదియే విజృంభించి పట్టణములలోను, పల్లెలలోను మొత్తముపై నూటికి అరుదొకమంది ప్రజలకు గ్రంథముల సందేశముచున్నది" వలనలె దేశమంతటను అల్లుకొనియున్న యీ ప్రభుత్వ గ్రంథాలయవిధానమును స్థలవిస్తరిభీతిచే నిట వర్ణింపను. గడచిన ఇరువదిసంవత్సరములనుండియు విద్యాశాఖాధికారిచేతను, ప్రభుత్వగ్రంథాలయ కార్యదానోద్యోగిచేతను నీవిధానము జయస్థిరముగ సాగింపబడుచున్నది. గ్రంథాలయములకై లక్షరూపాయలకుపైగా పభుత్వమువారు వినియోగింతురు. ఈ సొమ్ము గ్రంథాలయములకై మొత్తము వినియోగింపబడుచున్న సొమ్ములో నొక భాగము మాత్రమే మొత్తము సొమ్ములోకి వవంతు స్థానిక ప్రజలే భరింతురు. మరియొక రి వ వంతు గ్రామపంచాయితీవారు గాని జిల్లాబోర్డువారు గాని ముగ్గునిసిపాలిటీ వారుగాని భరింతురు. మిగిలిన సొమ్ము అంతయు ప్రభుత్వమునుండి వచ్చును. ఈ మూడు సంస్థలవారును కలిసియే దేశమంతటను గ్రంథాలయములస్థాపించిరి ఇకపూడు పాఠశాల యున్నచోట నెల్ల గ్రంథాలయమున్నది. పాఠశాలను వీడిన బాలబాలికలెల్ల గ్రంథాలయమునకు సభ్యులే.

ఈవిధముగ బాలబాలికలు పాఠశాలను వీడిన పిమ్మట అనంతరవిద్యను పొంద గల్గుచున్నారు. బరోడాపట్టణములో రెండు పెద్ద గ్రంథాలయము లున్నవి. సంస్థానములో 778 సామాన్య గ్రంథాలయము లున్నవి. ఇవి గాక సంచారగ్రంథాలయములును, పఠనమందిరములును, గ్రామములలో విశేషముగ నున్నవి. 111 గ్రంథాలయములకు స్వంతభవనము లున్నవి. మహారాజావారి స్వగ్రోహమునకు వేలకొలది ధనమును వెచ్చించి గ్రంథాలయభవనములను నిర్మించుట యొక మర్యాదగానుండెను. చాల స్థలములలో అన్ని భవనములకంటె గ్రంథాలయ భవనమే చక్కనిది. ప్రభుత్వగ్రంథాలయవిధానములో నున్న గ్రంథముల సంఖ్య యేడు లక్షలు. సాలుకు 5,50,000 గ్రంథములు తిరుగుచుండును. ఇవిగాక గ్రంథములను కోరినవారి సంఖ్య 87,500. బరోడా సంస్థానములో పల్లెటూరివాండ్రొకను, పట్టణవాసులకునుగూడ సమానముగనే గ్రంథాలయలాభములున్నవి. ఇండియాలోని ప్రతి రాష్ట్రమువారును గూడ కొన్నివిషయములలో నైనను, బరోడాగ్రంథాలయ విధానముతో పోల్చుదగినవిధానములను గావించురుగాక. ఒక్కబరోడా సంస్థానములో మాత్రమే యక్షరజ్ఞానముగల ప్రతివారును గూడ తనకు కావలసిన గ్రంథమును పొందగలడు. యావద్భారతదేశమునగూడ నిట్టిపరిస్థితియే యుండు పుణ్యకాల మేనాడువచ్చునోగా!

ప్రభుత్వమువారి పోషకత్వమున నిర్వహించబడుగ్రంథాలయ మెంత శక్తివంతముగ నుండునో తెలిసికొనుటకు బరోడాయుదాహరణము చాలును. కాని ప్రభుత్వపోషణము

మాత్రమే చాలదు. ప్రజలస్వచ్ఛందప్రయత్నము కూడ సంతప్రయోజనకారియే. దీనికి మంచి యుదాహరణ మాంధ్రదేశమే. ఆంధ్రులు విశేషధనవంతులు కారు. ఇతర రాష్ట్రములనుండి వారికి సహాయ మేమియు లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమునకు పితామహులనడగినకీర్తి శేషులగు సరిసింహశాస్త్రిగారును, అయ్యంక వేంకటసుబ్బయ్యగారును నీవిషయములో చేసినకని మానిపాతీశముని చెప్పవచ్చును. గడచిన 25 సం॥లనుండియు వారు గావించిన కృషికి ఫలితముగ సనేపిథములగు 750 గ్రంథాలయములును, సంచారగ్రంథాలయములును అన్నిప్రాంతములలో నన్నిస్థానములవారికిని పుస్తకములనుకంటెపెట్టుకే ప్రముఖమును, నీరాష్ట్రములో బయలుదేరినవి. పాశ్చాత్యదేశములలోవలె నివాడు ఇచ్చటగూడ వివిధప్రాంతములకు చెందిన గ్రంథాలయ సేవకులు కలిసి పనిచేయుచున్నారు. అప్పుడప్పుడు వారు సమావేశములను గావించుకొనుచున్నారు. వారి యుద్యమాభివృద్ధికి ప్రచారమును గావించుచున్నారు దీనికంటెకును మూలవిరాట్టు ఆంధ్రగ్రంథాలయసంఘము. ఇట్టి రాష్ట్రగ్రంథాలయ సంఘములవారు చేయుచున్న పనికి ప్రజలును ప్రభుత్వము వారును సహాయముచేయుచో సర్వ యంతకన్నను నెక్కుడు జయప్రదముగనుండును.

గ్రామగ్రంథాలయప్రాముఖ్యత

అదృష్టవశమున, మద్రాసు రాజధానిలో ప్రస్తుతము ప్రజాసామాన్య గ్రంథాలయ చట్టము¹ సిద్ధముగ నున్నది. దానిని తగు విధముగ నేర్పరచుచో చాలలాభకారియగును. ఇతరరాష్ట్రములుగూడ నీవిషయ

మున మద్రాసు ననుకరింపవలగును. అట్లు గుచో గ్రంథాలయముద్వారా జరుగు విద్యావ్యాపనమునకు సూతనశక ముదయించును. ప్రస్తుతపు గ్రంథాలయవిధానములోగాని, రాజోవుదాసిలోగాని, గ్రామగ్రంథాలయోద్యోగి కర్తవ్యమేమో ఇచ్చడు విచారింపము. అతనికి చాలప్రాముఖ్యముగలదు. గ్రామోద్యోగులలో వందరలో నశత² ప్రభావముచేసి చెప్పవచ్చును. ప్రతిపాఠశాలలోను, గ్రంథాలయముండు కాలము క్షిరంలో రానున్నది. గ్రామవాసిజీవితములో గ్రంథాలయము నేగికంటెను ప్రధానము కాగలదు. బాగుగా శిక్షణను పొందిన గ్రామగ్రంథాలయోద్యోగి మంచి యుత్సాహమును సుస్వభావమునుగలవాడగుచో గ్రామములలో నాతిడే ప్రధానోద్యోగి కాగలడు పట్టణగ్రంథాలయోద్యోగులంత పెద్దజీతముల నాతిడు తీసికొనలేడు గాని గ్రామసేవను విశేషముగ చేయగలడు. పాఠశాలవిద్యయెచట నాగిపోవునో, అచటనుండి ప్రయోజన విద్యావిధానమును సాగింపగలవాడాతడే యువకులను, సంశకంటె పెద్దవారిని గూడ గ్రామపరిస్థితుల కనుకూలమగు విద్యను నేర్పునట్లు చేయువాడతడే. వైజ్ఞానికావకాశములు లేనిస్థలములలోగూడ నాతిడు వానిని గల్గించును. విద్యయందు శ్రద్ధను బుట్టించును. విద్యావిషయమున ప్రజలకు నేత యతిడే. ఆ విద్యావ్యాపనమునకు సాధనములు గ్రంథములే. ఆగ్రంథము లనేక గృహములకు తీరిగి వానిని వికసింపజేయును. అవి యెన్నడును ఊరకనుండకుండునట్లు చూడవలెను. ఈ విధముగ నాతిడు గ్రామవాసుల యభిప్రాయములను జీవితదృక్పథము

నుల మార్పును, విద్యాదీపికను చేతబూని ప్రతి గ్రంథమును ప్రకాశింపజేయును. సంఘసంస్కర్తయు, ప్రజాహితీకారియు, రాజకీయవేత్తయు నార్థికవేత్తయు, చేయదగిన కార్యముల కీత దీవిధముగ పాఠిపదికలను వేయును. ఇన్నివిధ

ముల మేలునుకలుగజేయునది యొక్క గ్రామ గ్రంథాలయముమాత్రమే బ్రహ్మాండమైనట్టి యు, గౌరవప్రదమైనట్టియు గ్రామసంస్కరణము ముఖ్యముగ గ్రామగ్రంథాలయోద్యోగిపై ననే ఆధారపడియున్నది.

భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయయాత్ర.

1934 సం॥ సెప్టెంబరు 1 మొదలు 17 వ తేదీవరకు

యాత్రాఫలితములు	
యాత్రాదినములు	17
మొత్తం దర్శించిన గ్రంథాలయములు	38
ఉద్ధరించిన గ్రంథాలయములు	4
నూతనముగా స్థాపించిన గ్రంథాలయములు	5
వార్షికోత్సవములు జరిపిన గ్రంథాలయములు	5
గ్రంథాలయములయొక్క ఆదాయండు అభివృద్ధి	రూ 800
నూతనముగా బయలుదేరిన గ్రంథాలయ సేవకులు	100
ఉద్ధరణకు వాయిదాపడిన గ్రామము	1
కాలినడకమీద పోయిన మైళ్లు	84

పాఠరంభము-కుముదవల్లి

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమమునకు భీమవరం తాలూకా నాయకమణియని జెప్పవచ్చును. ఆంధ్రదేశమందు గ్రంథాలయోద్యమప్రారంభము నాటినుండి నేటివరకు అవి

చ్ఛిన్నముగా జరుగుచున్న పెక్కు గ్రంథాలయము లీ తాలూకాయందే విరాజిల్లుచున్నవి. కాల్లకూరి నరసింహంగారు, భూపతి రాజు తిరుపతిరాజుగారు, నిడమర్తి లక్ష్మీ నారాయణగారు-ఇత్యాది గ్రంథాలయ సేవకులయొక్క నిరంతర సేవలన ఈ తాలూకాయందు గ్రంథాలయోద్యమమునకు గాఢమగు పునాది వేయబడినది. ఈ తాలూకాయందు గల 90 గ్రామములలో 46 గ్రంథాలయము లున్నవి. ఆంధ్రదేశమందే తాలూకాయను ఇంత దట్టముగా గ్రంథాలయములచే అల్లుకొనబడి యుండలేదు. ఇట్లు విరివిగా బయలుదేరిన గ్రంథాలయముల యొక్క పనిని సమీక్షింపగా చేయుటకుగాను తాలూకా గ్రంథాలయసంఘము రెండు సంవత్సరముల క్రిందట ఏర్పడి భూపతిరాజు తిరుపతి రాజుగారి యొక్కయు, డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారి యొక్కయు పట్టుదలవలన మిక్కిలి జయప్రదముగా పనిజేయుచున్నది.

ఈ తాలూకాయందు పనిచేయుచున్న గ్రామాలయముల పనిని ఇంకను ఎక్కువ ఉపయోగవంతము చేయుటకును, ఇప్పుడీ తాలూకా గ్రామాలయసంఘమువారు తాలూకా గ్రామాలయయాత్రను 17 దినముల పర్యంతము ఏర్పాటు చేసినారు.

ఈ యాత్రయొక్క కార్యక్రమము శైవంబరు 1 వ తేదీ సుధ్యాష్టమి శ్రీకృష్ణాష్టమి మహాపుణ్య దినమున, కుముదవల్లి గ్రామమున ప్రారంభింపబడినది. ఆంధ్రదేశగ్రామాలయ కార్యదర్శి అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు, అఖిల భారతి గ్రామగ్రామాలయ సంఘసంయుక్త కార్యదర్శి తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు, సారయాత్రీకులు కాశీభట్ల సీతారామయ్యగారు, కాశీభట్ల జగన్నాథంగారు ఇంకను తాలూకాలో వివిధగ్రామములనుండి వలువురు ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. గ్రామాలయభవనము అంతయు వివిధ దేశమందలి గ్రామాలయములయొక్క పటములతోను, బరోడా యందును, భారతవర్షమునందును ఇతిర భాగములందును ఉద్యమము ఎటుల పనిచేయుచున్నదో చూపు పటములతోను అలంకరింపబడి గ్రామాలయ ప్రదర్శనము ఏర్పాటు చేయబడినది. మరియు భీమవరము స్వదేశ ప్రచారసంఘమువారియొక్క స్వదేశవస్తువుల సమ్మె బండిగూడ విచ్చేసినది.

ప్రథమమున తరంగాల నారాయణరాజుగారి నాయకత్వము క్రింద భజనసమాజమువారు సంకీర్తనచేయుచుండగా ప్రతినిధులందరును ఊరంతయు ఊరేగి, హరిజనవాడకు బోయి అచటి హరిజనగ్రామాలయమును

దర్శించిరి. ఈ హరిజనవాడలోని శ్రీ పురుషులలో నూటికి తొంబదియైనగురు జనులు చదువుకొనగలిగినవారు. ఈ గ్రామాలయము చక్కగా, అందముగా, పరిశుభ్రముగా నుంచబడి అందుకొరకై ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన పాకయం దుంచబడినది. 150 గ్రామములున్నవి. పత్రిక లేమియు వచ్చుట లేదు. కాని సవర్ణులవాడయందున్న శ్రీవీరేశలింగ గ్రామాలయమునుండి పుస్తకములను పత్రికలను తెచ్చుకొని చదువుకొనుచుందురు. శ్రీ గంగేశ్వరానాథ యోగిగారియొక్క తోడ్పాటువలనను పి. సుందరరావుగారియొక్క పట్టుదల వలనను, ఈ గ్రామాలయము నిరంతరాభివృద్ధి సందుచున్నది.

పిమ్మట శ్రీ వీరేశలింగకవిగ్రామాలయ భవనమునందు గ్రామాలయయాత్రయొక్క ప్రారంభ మహోత్సవము శ్రీ తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. శ్రీ కుటుంబశాస్త్రిగారు శ్రీ కృష్ణవరమూర్తునియొక్క మహాత్మ్యమును గూర్చి విపులముగా ముచ్చటించి గ్రామాలయయాత్ర జయప్రదముగా జరుగుగాక యని ఆశీర్వాదించిరి. తరువాత ఆంధ్రదేశగ్రామాలయ సంఘకార్యదర్శి అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, గ్రామాలయ యాత్రయొక్క ఉద్దేశములను విపులీకరించుచు గ్రామాలయములు గ్రామములను సేకరించి ఉంచుటతో మాత్రము తృప్తినిపొందినయెడల లాభమేమియు లేదనియు, ఈ తాలూకాయందలి గ్రామాలయముల యొక్క కార్యక్రమమును ఇంకను నిశితము చేయుటకే ఈయాత్ర ఏర్పరుపబడినదనియు చెప్పిరి.

తరువాత సౌరయాత్రికులగు కాశీభట్ల శీతారామయ్యగారును, జగన్నాథంగారును ప్రకృతివైద్యసేవనుగూర్చియు సూర్యభగవానుని సేవించుటనలన మన జీవితములగుడు కలుగు పరిణామమును గూర్చియు గంభీరోపన్యాసము లొనంగిరి.

పిమ్మట వద్దివర్తి రాజారావుగారును, డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారును గ్రంథాలయములు జనులకు ఉపకరింపదగిన విధానములను గురించి విచులముగాజెప్పిరి.

అనంతరము మంగళగిరితములతో సభ ముగింపబడినది.

ఆరాత్రి భజనసమాజమువారు తిరిగి భజన చేసి, గ్రామస్థులకు ఉత్తేజమును కలుగజేసిరి. శ్రీ అయ్యోకి వేంకటరమణయ్యగారు ఆ గ్రామమందున్న గ్రంథాలయ సేవకులను ప్రత్యేకముగా కలిసికొని గ్రంథాలయోద్యమము ఇంకను ఎక్కువ ఉపయోగవంతము చేయగల మార్గములను గూర్చి బోధించిరి. ఇంతిటితో ఆనాటి కార్యక్రమము ముగింపబడినది.

కుముదవల్లి గ్రామమునందు గ్రామస్థులందరికిని ఉపయోగించుచున్న గ్రంథాలయము శ్రీ వీరేశలింగకవి గ్రంథాలయము. దీనిని 1897-వ సంవత్సరమున శ్రీ భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు స్థాపించి నేటికిని దానియభివృద్ధికై పాటుబడుచున్నారు. ఈ గ్రంథాలయమునకు రు 2000 లు విలువగల స్వంతభవనము గలదు. రు 1000 లు విలువల 1500 గ్రంథములుగలవు. బీదలకు ఉచితముగా మందుల సచ్చెదరు. పత్రికలు 12 వచ్చుచున్నవి. ఈ తాలూకాకు ఆదర్శ గ్రంథాలయమై వెలయుచున్నది. తాలూకా

గ్రంథాలయోద్యమ మంతయు ఇచటినుండియే నడువబడుచున్నది.

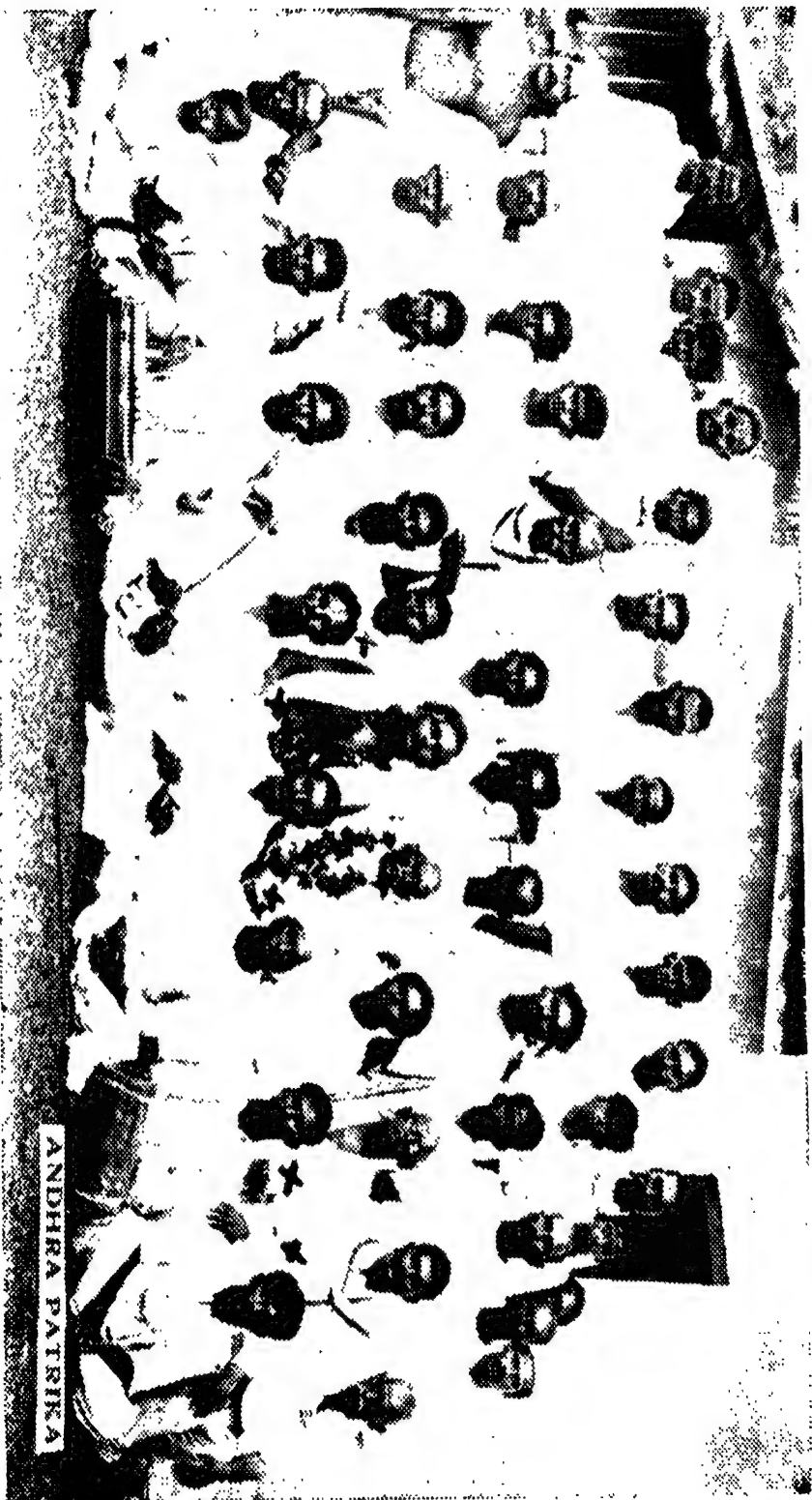
శ్రేష్ఠులరు 2-వ తేదీ : భీమవరం

రెండవ దినము

గ్రంథాలయ యాత్రికులును, సౌరయాత్రికులును స్వదేశవస్తువులబండియును నేటి ఉదయమున 8 గంటలగుసరికి చెన్నరంగని పేటకు విచ్చేసిరి. యాత్రికులందరును ఊరికి బైటనున్న కాలువయందు స్నానముచేసిన వారై భక్తనారాయణరాజుగారును వారి భజనసమాజమువారును భక్తిరస ముప్పిరిలునట్లుగా తరంగములను బాడుచుండగా గ్రామమంతయు తిరిగి, గ్రామనాయకులగు శ్రీ పస్తూల సాగరింగారియింట బహిరంగ సభను జేసిరి. ఈ గ్రామమందు 29-11-1938 తేదీన అరుంధతీగ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. కాని జరుగవలసినంత అభివృద్ధి జరిగియుండలేదు. యాత్రికులు గ్రామస్థులను ఉద్బోధించిన పిమ్మట వేంకటేశ్వరస్వామిగారు ఈ గ్రంథాలయవిషయమై తగిన కృషి చేసెనమని దీక్షను తీసికొనిరి. సౌరయాత్రికులగు కాశీభట్ల శీతారామయ్యగారు సూర్యసమస్కారములను చేసి చూపించి, వాటివలన కలుగులాభములను విశదీకరించిరి. అనంతరము యాత్రికులు భజనతో బయలుదేరి భీమవరమునకు బోయి డాక్టర్ శర్మగారియింట బసజేసిరి.

తిరిగి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు యాత్రికులందరు భజనతో బయలుదేరి గునుపూడియందున్న శ్రీ రామగ్రంథాలయమునకు బోయిరి. గ్రంథాలయమంతయు గ్రంథాలయపు ధర్మముతోను ఆకుజొంపముల

భీమవరం ప్రాంత (సంభాలయూరి)

దండలతో కూర్చున్న వారు :

అయ్యికి వేంకట రమణయ్యగారు - దళనాయకులు
భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు - తాలూకా నాయకులు.

తోను అలంకరింపబడియున్నది. ఈ గ్రంథాలయము 1928 వ సంవత్సరమున శ్రీ ఆకుల సత్యనారాయణగారివలన స్థాపింపబడినది. నాలుగువందల రూపాయలు విలువగల 647 గ్రంథములు గలవు. ఉత్సాహవంతులగు యువకు లనేకులు ఈ గ్రంథాలయముయొక్క అభివృద్ధికై విశేషముగ పాటుపడియుండిరి. అయితే ఈ గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు ఈ మధ్యను కొంత కాలము గ్రామమునందు లేకపోవుటవలన కొంత ఉత్సాహము తగ్గినది. కాని గ్రంథాలయ యాత్రీకులు వచ్చునరికి తిరిగి గ్రంథాలయముయొక్క ఉత్సాహము పునరుద్ధరింపబడినది. యాత్రీకులు ఉద్బోధింపగా చిన్ని అప్పారావుగారును, మోపిదేవి పద్మనాథరావుగారును గ్రంథాలయాభివృద్ధికై పనిచేయుదుమని దీక్షవహించిరి.

అక్కడనుండి యాత్రీకులు ఆ గ్రామముననే కొంతకాలము మిక్కిలి జయకుదముగ నిర్వహింపబడి నేడు నామమాత్రావశిష్టముగ నున్న గాంధీగ్రంథాలయమును దర్శించిరి. ఈ గ్రంథాలయము శ్రీభమిడిపాటి నూర్యనారాయణగారి యాజమాన్యమున చాలకాలము మంచిదినములు గడపినది. గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును ప్రారంభించి, గోడలవరకు గట్టి కొంతకాలము ఆపిరి. ఇప్పటికి గోడలపైన తాటి యాకుల కప్పను గూడ వేసిరి. యాత్రీకులు భజనతో బయలుదేరి, ఆగ్రంథాలయమునకు సంబంధించిన ముఖ్యమగు సభ్యులయొక్క అందరి ఇండ్లకును జోయి, వాల్లతో ప్రసంగములను సల్పి, గ్రంథాలయమును త్వరలో పునరుద్ధరించుటకు వాగ్దానమును దీసికొనిరి.

పిమ్మట యాత్రీకు లందరును భీమవరము గ్రామమునకు భజనతో జోయి, పతేలు గ్రంథాలయమును దర్శించిరి. ఈ గ్రంథాలయము కొద్దిమాసముల క్రింగటనే స్థాపింపబడినను మిక్కిలి ఉత్సాహముతో జయప్రదముగ నిర్వహింపబడుచున్నది. శ్రీలక్ష్మిలీల నూర్యనారాయణగారు, తటవర్తి కృష్ణమూర్తిగారు, అరయ్యగారి సుబ్బారాయుడుగారును విశేషముగ పాటుబడుచు, ఈ గ్రంథాలయము నింతిస్వల్పకాలములో గొప్పయభివృద్ధికే దెచ్చిరి. ఈ గ్రంథాలయమునకు 500 రూపాయలు విలుగల 800 గ్రంథములుగలవు. 20 పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. గ్రామమునకు మధ్య కూడలిస్థలమునందుండి, అన్నితరగతులవారికిని ఎక్కువ ఉపయోగకరముగ నున్నది.

అక్కడనుండి యాత్రీకులు సాయంకాలము 6 గంటలకు భక్తనారాయణరాజుగారి బృందమువారు భజన చేయుచుండగా గాంధీచౌకునకు జోయి బహిరంగసభను జరిపి గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క వివిధదశలను గూర్చి గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిరి. నేటి మధ్యాహ్నమునకు శ్రీ వరిసింహదేవర సత్యనారాయణగారు వంపిన పుష్పెల్లలక్ష్మీనారాయణగారు వచ్చిరి. సభ జరిగిన పిమ్మట, లక్ష్మీనారాయణగారును అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును మ్యాజిక్కులాంతరు సహాయముతో ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. వివిధదేశములందలి గ్రంథాలయోద్యమముల యొక్కయు, ముఖ్యముగా అమెరికా దేశమునందు మారుమూలలయందున్న ప్రదేశములలోగూడ గ్రంథాలయనేవ ఎటుల జరుగుచున్నదియు జూపిరి. మరియు హిందూదేశములందు వివిధరాష్ట్రములయందు గ్రం

భాలయోద్యమమును గూర్చి జరుగుచున్న పనులనుగురించి కటములతో వివరించిరి.

ఇందుకూరుపేట ఆలమూరుగ్రామ పునర్నిర్మాణ కేంద్రములందు జరుపుచున్న పనినిగూర్చికూడ వివరించిరి. అంతటితో నేటియాత్ర ముగింపునకు దేబడినది.

మూడవదిన కార్యక్రమము: ఉండి.

నేటి ఉదయము 7 గంటలగుసరికి యాత్రీకులందరును బయలుదేరి ఉండిగ్రామమునకు చేసెరి. ఈ గ్రామమున నలువది సంవత్సరములకు పూర్వము నారోజగ్రంథాలయము స్థాపింపబడి చాలకాలము గ్రామస్థులకు మిక్కిలి ఉపయోగవంతముగ పనిచేసినది. ఇప్పుడు అది లోకల్ కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ వార్యులకు ఆదారముగా నున్నది. కాని గ్రామస్థులకును, దీనిని వికల సంబంధము లేకపోవుటచేత తగిన తరఫివృద్ధి కలుగుటలేదు.

యాత్రీకులు భక్తనారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో బయలుదేరి, గ్రామమునందున్న పెద్దలు యువకులు నగు, ముఖ్యులగు వారి అండరిగ్తహములకును బోయి గ్రంథాలయపునర్నిర్మాణమునుగూర్చి మాట్లాడి మధ్యాహ్నము 1 గంటలగుసరికి గ్రామ పంచాయతీబోర్డు ఆసీనునందు సమావేశమైరి. తమకు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగా నుండిన ముళ్ళపూడి తిమ్మరాజుగారు సమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించిరి. యాత్రీకుల ఉద్బోధనాఫలితముగ గ్రామమునందు గ్రంథాలయమును ఉత్సాహవంతముగా నడపుటకుగాను పదునైదుమంది యువకులు దీక్ష వహించి నేవకసంఘముగా నేర్పడిరి. మరియు అక్కడకు చేరినవారు నెలకు రు 20 లు చం

దాలు ఇచ్చుటకు వాగ్దానము చేసిరి. రు 50 లు మూలధనముగా ఇయ్యబడినది.

యూనియన్ బోర్డువారివిందు.

ఉండి యూనియన్ బోర్డువారు యాత్రీకులకు అల్పహారవిందును గావించి, ఇంత శ్రమను తీసికొనినందులకు యాత్రీకులకు వందనము లర్పించిరి.

సభ ముగింపబడినప్పటికి సాయంకాలము 5 గంటలయ్యెను. అటనుండి యాత్రీకులు చెరుకువాడగ్రామము వెడలిరి.

చెరుకువాడ.

చెరుకువాడగ్రామము ప్రకృతిసిద్ధముగ మూడుభాగములుగ విభజింపబడియున్నది. ఒకటి తీత్రియలు నివసించునది. రెండవది కాపులు నివసించునది. మూడవది బ్రాహ్మణులు మొదలైనవారు నివసించునది. మధ్య భాగమున అలుగులమ్మ దేవాలయము కలదు. ఈ దేవాలయమునకు ప్రభాగముననే గ్రంథాలయమునకు చక్కని మేడ కట్టబడియున్నది. చాలకాలము గ్రంథాలయము ఈ మేడయందే యున్నది; కాని కొన్ని భేదాభిప్రాయములవలన ఇటీవలనే దీనిని చెరుకువాడ పట్టణభిరామయ్యగారియింటికి మార్చినారు. శ్రీపట్టణభిరామయ్యగారు విద్యాధికులు. వేరే వ్యాపక మేమియు లేదు. ఉత్సాహవంతులు, సమర్థులు. వీరియాజమాన్యమున ఈ గ్రంథాలయము ముందు మంచియభివృద్ధికి రాగలదు. యాత్రీకులు రెండుజట్టులుగా చీలి, ఒకజట్టువారు మధ్యపేటయందు మ్యాజికులాంతరుఉపన్యాస మొనంగిరి. రెండవ జట్టువారు రాజులపేటయందు ఉపన్యాసముల నొనంగిరి. అంతటితో నేటికార్యక్రమము ముగింపబడినది.

నాల్గవదిన కార్యక్రమము:
ఆకిపీఠ.

4వ తేదీ మంగళవారము - అనగా యా త్రిలో నాల్గవదినమున యాత్రికులు ఉదయ మగుసరికి ఆకిపీఠగ్రామము చేరిరి. ఇది గ్రామమునుగాదు, పట్టణమునుగాదు. కాని ఎక్కువగ పట్టణలక్షణములే గలవు.

ఈ గ్రామమునగల విద్యావంశ గ్రంథాలయము 1912వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడి, అనేక ఉల్లాసీదాలు పొందినది. దానిని పు వ్వాడ వెంకట్రామయ్యగారు ఇంకను కొన యూపిరితో నిలబెట్టిరి. ఒక బీగునాయుడు 800 గ్రంథములును గలవు. భజనతో బయలు దేరి గ్రామముంతయు ఊరేగి గ్రామములో ముఖ్యమైనవారి ఆందరి ఇండ్లకును బోయి వారివారితో మాట్లాడి, తుదకు కోఆపరేటివు సంఘాధ్యక్షులగు చెలా సుబ్బారాయుడు గారిని, యూనియనుబోర్డు అధ్యక్షులగు మోటుపల్లి సీతారామయ్యగారిని, గ్రంథాలయముయొక్క కార్యదర్శి వెంకట్రామయ్య గారిని కలిసికొనిరి. వారు మిక్కిలి ఉత్సాహ మును జూపిరి. పాఠశాలల ఉపాధ్యాయు లును, తాణా ఉద్యోగులునుకూడ ఉత్సాహ వంతులై యండిరి. వీరందరిని జేర్చి ఉద యము 10 గంటలగుసరికి లోకలుఘడు సత్రిములో సమావేశముజేసితిమి. సత్రిము గోడలన్నియు గ్రంథాలయ ప్రదర్శన పటములతో నింపివేయబడినవి. ఈసభ యొక్క ఫలితముగా గ్రంథాలయమును పున రుద్ధరణచేయుటయును, మిక్కిలి పలుకుబడి గలిగిన పెద్దలు - అనగా సహకారసంఘము యొక్క అధ్యక్షులు చెలా సుబ్బారాయుడు గారును, యూనియను బోర్డు అధ్యక్షులు మోటుపల్లి సీతారామయ్యగారును, రెవిన్యూ

ఇన్ స్పెక్టరు పసుపులేటి రామస్వామిగారును, తాణేదారుమిరియాల వెంకటప్పయ్యగారును, పాఠశాల హెడ్మాస్టరు తాడిమేటి కృష్ణ మూర్తిగారును, విశ్వనాథ లక్ష్మీనారాయణ బి. ఏ. యల్. టి. - మున్నగువారందరును కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులుగాను ఉద్యో గులుగాను వర్పడిరి. మరియు నెల 1కి రు 10:00 చందాలు వేయబడినవి. సహకార సంఘము వారిచే తెప్పింపబడుచున్న ఆంధ్రప్రదేశ్, భారతీ ఇచ్చెడ మనిరి. ఈ గ్రంథాలయము నకు స్వంతభవనమును నిర్మించుటకుగూడ తగుప్రయత్నములు త్వరితగతినే జరుగగలవు.

యూనియనుబోర్డువారి విందు

ఆకిపీఠ యూనియను బోర్డువారు యా త్రికులకు అల్పహారవిందును గావించి, వందల సమర్పణమును గావించిరి. పిమ్మట సాయంకాలము 4 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రికులు చెరుకుమిల్లి గ్రామమునకు బోయిరి. చెరుకుమిల్లిగ్రామమును గ్రంథాల యమునకు చెరువుగట్టుమీద చక్కని స్వంత భవనము గలదు. గ్రంథాలయమునకు 400 గ్రంథములు గలవు. తిరిగిని పరీక్షకుకూడ వచ్చుచున్నవి. గ్రంథాలయకార్యదర్శిగారగు దాట్ల బాపిరాజుగారి కొమారులు సుబ్బ రాజుగారు మిక్కిలి ఉత్సాహవంతులగుయవ కులు. వీరి యాజమాన్యమున ఈగ్రంథాల యము ఉత్సాహవంతముగ పనిచేయగలదు.

చెరుకుమిల్లి.

చెరుకుమిల్లిగ్రామము వచ్చుసరికి రావు సాహేబు వర్యం భోగపుశాస్త్రులుగారు (పించువుచ్చుకొన్న డిప్యూటీ కలెక్టరు)వచ్చి యాత్రికులతో జేరుకొనిరి. నేటివరకు అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును, తాడి మేటి కుటుంబశాస్త్రిగారును, సోరయాత్రి

కుటుంబ సంక్షేమములయందు దునిగియుండును ఉపన్యాసముల నిచ్చి జనులను ఉద్బోధించుచున్నారు. నేడు భోగప్పశాస్త్రిలు గారు వచ్చుటతో కుటుంబశాస్త్రీగారు వెడలిపోవుట యాత్రకు గొప్పలోటు.

నాల్గవరోజురాత్రిభోగప్పశాస్త్రిలుగారు గ్రామస్థులకు గ్రామీణయోగ్యమును గురించి గంభీరపాఠాన్ని నిచ్చిరి. వారి యపన్యాస మైసప్పిట్ల మ. లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరుఉపన్యాసము నిచ్చిరి. అంతటితో నాటి కార్యక్రమము ముగిసినది.

అయిదవనాటి కార్యక్రమము:

కోసలకల్ప.

నేడు ఉదయమునకు యాత్రీకులు కోసలకల్పగ్రామము చేరిరి. ఈ గ్రామమున గ్రామీణులయందు 1931 న సంవత్సరమున స్థాపితమైనది. 200 గ్రామీణులు గలవు. ఈ గ్రామీణులకు ముఖ్యమున భజనసమాజము గలదు యాత్రీకులు భక్తనారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో గ్రామమంతయు సంగీతమున జేసిన పిమ్మట బహిరంగసభ జేసిరి. శ్రీ వత్సంభోగప్పశాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. పలువురు ఉపన్యాసించి గ్రామీణులయందు నేడల గ్రామస్థులకు భక్తిని గలుగజేసిరి.

మధ్యాహ్నము 4 గంటలకుసరికి యాత్రీకులు కాల్ల గ్రామమునకు చేరిరి. గ్రామీణులు 300 గలవు. పత్రికలు 4 వచ్చుచున్నవి. పాఠశాలపిల్లలతోగూడ సగంసంగీతము జరిగిన పిమ్మట వత్సంభోగప్పశాస్త్రిగారు గ్రామీణయోగ్యమును గూర్చి గంభీరపాఠాన్ని నిచ్చిరి. అనంతరము రాత్రి లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరుఉపన్యాసము నిచ్చిరి. అంతటితో నేటిసభ ముగిసినది.

ఆరవనాటి కార్యక్రమము: జక్కరం

నేటి ఉదయమునకు యాత్రీకులు జక్కరం గ్రామమునకు దయచేసిరి. ఉదయముననే బహిరంగసభ జేసి, గ్రామస్థులను ఉద్బోధించిరి. ఈ గ్రామమున పెద్దనామాత్య గ్రామీణులయందు సుమారు నాలుగు సంవత్సరములక్రిందటనే పెట్టుటకు ఏర్పాటున్నను నేటివరకు ఆకార్యము నెరవేరలేదు. యాత్రీకులు వచ్చిన సందర్భమును పురస్కరించు కొని, ఈ గ్రామమునగల పంచాయతీబోర్డు వారు ఈ గ్రామీణులయందు నేడు స్థాపించిన సమకట్టుట ఎంతయు శుభవహము. ఈ పంచాయతీ అధ్యక్షులు సంద్యాల వెంకట్రామరాజుగారును, ఇక్కడనున్న డాక్టరు కలిదండి సుబ్బరాజుగారును, వేగేశ్వర సుబ్బరాజుగారు అను యువకులును ఈ గ్రామీణులయందు ప్రారంభించుటకు తగిన ఏర్పాటు లన్నింటిని మిక్కిలి భక్తిశ్రద్ధలతో జేసిరి. 600 గ్రామీణులు, ఒక బీరువా, ఒక స్వంతభవనము - ఇవి అన్నియు గ్రామీణులయందు ప్రారంభసమయమునకే సమకూడుట మిక్కిలి సంతోషవహము. గ్రామీణులయందు ప్రారంభోత్సవమును రావుసాహెబు వత్సంభోగప్పశాస్త్రిగారు జరిపిరి. పంథమమున గ్రామీణులతో సభ్యులను రంజితజేసిన పిమ్మట శ్రీభోగప్పశాస్త్రిగారు గంభీరపాఠాన్ని నిచ్చిరి. వారి యపన్యాస మైసప్పిట్ల అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు గ్రామీణులయందు ధర్మములను గూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. గ్రామీణులు భవనమంతయు గ్రామీణులయందు ప్రదర్శన పటములతో సలంకరింపబడినది. శ్రీ భోగప్పశాస్త్రిగారు గ్రామీణులయందు తెరచిన పిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసము నిచ్చిరి.

కోవల్లె.

పిమ్మట యాత్రీకులు మధ్యాహ్నము మూడు గంటలకు బయలుదేరి కోవల్లె గ్రామమునకు బోయిరి. ఇక్కడికి నలుబది సంవత్సరములకు బూర్వమే ఈ తాలూకాయందును యీ జిల్లాయందునుగూడ, గ్రాంథాలయోద్యమమునందేగాక, రాజకీయము నందును ఇంకను దేశాభివృద్ధికరములగు సకలోద్యమములందును చూడ పాలుబడి సుమారు ఆరుసంవత్సరములకు పూర్వము పరిమపడిన శ్రీకాళ్యకూరి సరిసింహంగారి దీయారు. శ్రీ సరిసింహంగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, ఇంగ్లీషువాసన బొత్తగా లేనివారు. నలుబది సంవత్సరములకు పూర్వము గ్రాంథముల ప్రచారముగాని, పత్రికల ప్రచారముగాని లేనప్పుడు, సరిస్వతీదేవి వారికి ప్రశస్తియై గ్రాంథాలయోద్యమ ప్రచారమును చేయుమని ఆజ్ఞాపించినది. అందుకు ఫలితముగ ఈ తాలూకాయందు దినములలో అయిదారు గ్రాంథాలయములను నాపించినారు. అప్పుడు స్థాపించబడిన వాటిలో కోవల్లె గ్రాంథాలయ మొకటి. ఈ గ్రాంథాలయమునకు గొప్పభవనము నొకదానిని సరిసింహంగారే కట్టించిరి. కాని జరుగవలసినంత యభివృద్ధి నొందలేదు. యాత్రీకులు భక్తనారాయణరాజుగారి భజనబృందముతోగూడ ఊరింతయు ఊరేగి, గ్రాంథాలయమందిరమున వత్సం భోగప్పశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగనభ సేర్పించిరి. గ్రాంథాలయమందు ప్రసర్పన మేర్పరచబడినది. అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును మరి కొందరును ఉపన్యాసముల నొసంగినపిమ్మట గ్రాంథాలయమునకు శాస్త్రకార్యనిర్వాహకుల ఎన్నిక జరిగినది. మరియు పాలునకు

ముప్పది రూపాయల చందాలు వేయబడినవి. రాత్రీ భోజనములై నపిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారిచే మ్యాజిక్కులాంతరుడవన్యాస మియ్యబడినది. అంతటితో నేటి కార్యక్రమము ముగిసినది.

ఏడవదినము కార్యక్రమము:

వేంపాడు.

7 వ తేదీ ఉదయ మగుసరికి యాత్రీకులు వేంపాడుగ్రామము చేరిరి. కోవల్లెనుండి ఈ రోజు ఉదయముననే శ్రీ వత్సం భోగప్ప శాస్త్రిగారు వెడలిపోయిరి.

ఈగ్రామము చాల చిన్నగ్రామము. ఇక్కడ ఒక సంవత్సరమునకు పూర్వమే గణకతి గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. ఇందు 98 గ్రంథములు గలవు. క్రిందటి సంవత్సరము ఆదాయము, రు 19 లు. వ్యయము రు 15 లు. శృష్టా, ఆంధ్రపత్రికలు రెండును వచ్చుచున్నవి. శ్రీభూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము జరిగినది. భక్తనారాయణరాజుగారియొక్క భజనబృందముతో యాత్రీకులు ఊరింతయు చుట్టినచ్చి సభాభవనమును ప్రవేశించిరి. సభామందిరమంతయు ప్రదర్శనపటములతో నలంకరింపబడినది. శ్రీయుత అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును, మరికొందరును ఉపన్యాసించినపిమ్మట సంవత్సరమునకు రు 16 లు చందాలు వేయబడినవి. మధ్యాహ్నభోజనము లై నపిమ్మట గ్రామభోనుతో గ్రామస్థులకు కచ్చేరి జరిగెను. పిమ్మట సరిసింహదేవర సత్యనారాయణగారి శిష్యులు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

చిన అమిరం.

అనంతరము మధ్యాహ్నం 4 గంటలకు

సరికి యాత్రీకులు చినఅమిరంగ్రామమును ప్రవేశించగా గ్రామస్థులు భజనతో వారిని ఎదుర్కొని గ్రామమంతయు ఊరేగించి, గ్రంథాలయమందొకరు ప్రవేశపెట్టెరి. ఈ గ్రామమందు గంగేశ్వరానందయోగి గారిచే ప్రోత్సహింపబడి గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును గట్టెరి. గ్రంథాలయమందు 250 గ్రంథములు గలవు. 60 మంది సభ్యులు గలవారునకు రు 30 లు చందాల నిచ్చెరి. సంవత్సరముపొడుగునను ప్రతివారమునను ఒక్కొక్కరి యాజమాన్యముకింద గ్రంథాలయమందు భజనలు చేయుటకై భజన సమాజము నొకదానిని ఏర్పాటుచేసిరి. రాత్రి పాఠశాలయందు 30 మంది విద్యార్థులను జేయుచున్నారు. శ్రీ గంగేశ్వరానంద స్వామివారి నామముననే ఈ గ్రంథాలయము వెలయుచున్నది. శ్రీవారు నాలుగు. వేదాంత గ్రంథములను అచ్చు వేయించి గ్రంథాలయమునకు ఇచ్చినారు. మరియు గ్రంథాలయకార్యదర్శి సాగి వెంకట్రామరాజుగారు జ్ఞానానందబోధన యను గ్రంథమును, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు పతివ్రతాధర్మచరిత్ర అను గ్రంథమును రచించి, గ్రంథాలయమునకు ఒసంగియున్నారు.

గ్రంథాలయ ఆవరణయందు శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీ భూపతి రాజు తిరుపతిరాజుగారును, ఇంకను పలువురును ఉపన్యసించినపిమ్మట గ్రామోభాసు వినిపింపబడెను. రాత్రి భోజనములై నపిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసమొనంగిరి. ఇంతటితో నేటి కార్యక్రమము ముగిసెను.

ఎనిమిదవనాటి కార్యక్రమము:

పెదఅమిరం.

నేటియుదయమునకు యాత్రీకులు పెద అమిరం గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. ఈగ్రామము పంచాయతీబోర్డుయొక్క పరిపాలన క్రింద ఆదర్శగ్రామముగ తయారుచేయబడియున్నది. పంచాయతీ అధ్యక్షులగు ముదిండి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారి యొక్క పట్టుదలశక్తితో దీనికంతకును కారణము. 1933 వ సంవత్సరము జూలై నెలయందు దీగ్రామమున అధ్యక్షులచే పెద్దనాథగ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. ఇది పంచాయతీ బోర్డువారిచేతనే నిర్వహింపబడుచున్నది. ఇందు 150 గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్రదిన పత్రిక, ఇంకను 10 ఇతరపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. యాత్రీకులు శ్రీగంగేశ్వరానందస్వామి వారియొక్కయు, కొత్తపల్లి నారాయణరాజుగారి యొక్కయు భజనబృందములతో సగర సంగీత నామింపబడినపిమ్మట చెరువు గట్టునఉన్న అశ్వత్థవృక్షముకింద బహిరంగ సభను జేసిరి. భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారును, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారును ఉపన్యసించినపిమ్మట, గ్రంథాలయమందు గ్రామస్థులందరును సభ్యులుగ చేరి, సంవత్సరమునకు 40 రూపాయలచందాలను వేసిరి. మధ్యాహ్నము భోజనము లయినపిమ్మట గ్రామోభాసుసంగీతము వినిపింపబడినది. అనంతరము లక్ష్మీనారాయణగారు మాజిక్కులాంతరుఉపన్యాసము నొసంగిరి. ఇచటి గ్రంథాలయమును దేవాలయమునకు ముందున్న సావడిలో ఒక గదియందుంచినారు.

సంచారగ్రంథాలయశకటము.

పెదఅమిరంపంచాయతీఅధ్యక్షులగు ముదిండి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారు తమగ్రామ

మందున్న గ్రంథాలయమందలి గ్రంథములను పత్రికలను గ్రామస్థులకు కొనిపోవుటకుగాను ఒక మనిషి తీసికొనిపోవుటకు అనువుగానుండు బండి నొకదానిని తయారు చేయించినారు. యాత్రికులు వచ్చిన సందర్భమున ఈ శకటమును బహిర్గతము చేయించి, దానిని గ్రామమంతయు ఊరేగించి ప్రచారమును ప్రారంభించినారు. దీనివలన గ్రామస్థులయందు చదువవలయు ననెడి అభిలాష నింకీరాభివృద్ధి కాగలదు.

వాండ్రము.

యాత్రికులు పెదఅమిగమునుండి మధ్యాహ్నము ౩ గంటలకు బయలుదేరి వాండ్రమునకు పిచ్చేసిరి. వాండ్రమునందు క్రిందటి సంవత్సరము జూను నెలయందు శారదానిలయ గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. అరివైమంది సభ్యులవలన 34 గూపాయలు చందాలు వసూలై నవి. కొంతకాలము ఆంధ్రదినపత్రికను సహకారసంఘమువారు తెప్పించి యిచ్చిరి. గ్రంథాలయమును దేవాలయముయొక్క సావిడియందు గదిలో ఉంచిరి.

ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము నేడు సాయంకాలము 4 గంటలకు తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘకార్యదర్శిగారగు శ్రీ ముదిండి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఈ వార్షికోత్సవసమయమునకు శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు వచ్చి యాత్రికులతో జేరిరి. వార్షికోత్సవసమయమున శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, క. రామరాజుగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు, కొత్తపల్లి నారాయణరాజుగారు, వివిధ విషయములనుగూర్చి ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. అనంతరము సహకారసంఘమువారు ఆంధ్రపత్రికను భారతీని తెప్పించుటకుగాను రు 24 లను ఇచ్చెదమని వాగ్దానము జేసిరి. ఇదివరలో చేరినవారుగాక కొత్తవారు కొంతమంది సభ్యులుగ చేరిరి.

నేటిరాత్రి భక్త నారాయణరాజుగారు ఈ గ్రామమందు నూతనముగా భజన సమాజము నొకదానిని స్థాపించిరి. ఇంతటితో నీరోజు కార్యక్రమము పూర్తియైనది.

మరు ఉదయముననే బయలుదేరి యాత్రికులు పెదపుల్లేరు గ్రామమునకు బోయిరి.

తొమ్మిదవదినకార్యక్రమము:

పెదపుల్లేరు.

తొమ్మిదవతేదీ ఉదయముగనుసరికి యాత్రికులు పెదపుల్లేరుగ్రామముచేరిరి. ఈగ్రామము ఆకీవీడు, ఉండి, మొదలగు పట్టణముల మధ్యాదను బోలియున్నది. పల్లెటూరు లక్షణములు తక్కువ; సంపన్నులగుత్త్రయపుంగపు లెక్కువ. 1933 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 5 వ తేదీన సీతారామాంజనేయగ్రంథాలయ మను పేర గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. ఈగ్రంథాలయమునకు సాలునకు నూరురూపాయల చందాలను వేసిరి. అందు రు 52 లు వసూలై నవి. రు 30 లు నిలునయున్నవి. అయితే పుస్తకాలను ఉపయోగించడానికి గ్రంథాలయమును అభివృద్ధిచేయుటకు తగిన సావకాశమువృద్ధులకులేదుగదా-యువకులకు అసలేలేదు. వారు ఎల్లప్పుడు పేకాట చదరంగపు ఆటలలో నిమగ్నులయి యుండెదరు. ఈకారణముచేతనేయీ గ్రామమందలి గ్రంథాలయముకూడ సరిగా పనిచేయుటలేదు. యాత్రికులు గ్రామమునకుబోయి అడుగగా, మాకు సొమ్మునకు లోటులేదుగాని, పనిచేయువారు లేరు, అందుచేత మాగ్రంథాలయము పని

చేయుటలేదని చెప్పిరి. అందుమీద యాత్రికులు నిరుత్సాహులుగాక, భక్త నారాయణ రాజుగారి భజనబృందముతోగూడ సగరసంకీర్తనజేసి బహిరంగసభ నేర్పాటు చేసి, గ్రామములోని పెద్దలను రావించిరి. శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు ఉద్బోధనము జేసినపిమ్మట, సభలోనుండి తొమ్మిండుగురుయువకులులేచి “మేము ఇంతటినుండి చీట్ల పేకలుగాని, చదరంగమునుగాని ఆడము. ఇంతటినుండి గ్రంథాలయమునకు పాటు బడెదము.” అని దీక్ష వహించిరి. ఈదీక్షతో ఈగ్రంథాలయము యొక్కగీత బైటబడినది. గ్రంథాలయము పునరుద్ధరింపబడినది. కొత్తకార్య నిర్వాహక సంఘమును ఎన్నుకొనిరి. ఆంధ్రదిన పత్రికను టేకీబీరువాను తెప్పించుటకై తీర్మానములను గావించిరి. గ్రంథాలయ ప్రదర్శనముకూడ చూపబడినది.

కోలమూరు.

యాత్రికులు మధ్యాహ్నము బయలుదేరి సాయంకాలము 6 గంటలగుసరికి కోలమూరు గ్రామము చేరిరి. ఈగ్రామమందు నాలుగు సంవత్సరములక్రిందట గ్రంథాలయము నిర్మింపబడినది. గ్రామ ఉమ్మడిసొమ్ములోనుంచి రు 1241-7-0 లు ఖర్చుపెట్టి, గ్రామమునకు మధ్యగానుండు స్థలమున చక్కనిభవనమును నిర్మించిరి. ఇవిగాక రు 57-1-0 ఖర్చుపెట్టి 36 గ్రంథములను కొనిరి. రు 90-9-0 లు విలువగల 124 గ్రంథములను ఇతరులు ఇచ్చిరి. గ్రామ ఉమ్మడి సొమ్ములోనుండి ఆంధ్రదినపత్రిక తెప్పింపబడుచున్నది. పర

వతినంఘమువారు ఆంధ్రదినపత్రికను కొన్ని దినములు తెప్పించియిచ్చినారు. ఇప్పుడు భారతీని తెప్పించి యిచ్చుచున్నారు. ఇవిగాక కృష్ణదివ్యజ్ఞానపత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. ఈగ్రంథాలయమందు 85 గురు సభ్యులు ఉన్నారు. గ్రంథాలయము చక్కగా పనిచేయుచున్నది. గ్రంథాలయమునకు శాఖగా భజనసమాజము గలదు. ఇదిగాక హిందీభాషాభివృద్ధికూడ జేయబడుచున్నది.

నేటి సాయంకాలము యాత్రికులు భక్త నారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో గ్రామమంతయు ఊరేగి గ్రంథాలయమునకు విచ్చేసిరి. గ్రంథాలయ ప్రథమవార్షికోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. వేంకటరమణయ్యగారి నేవ నుగ్గడించుచు స్వాగతిపత్రము సర్పించిరి. అధ్యక్షుల ప్రారంభోపన్యాసము గావింపబడిన పిమ్మట, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, మందలపర్తి ఉసేంద్రుడుగారు గ్రంథాలయము ఉపకరింపదగిన వివిధ దశలను గూర్చి ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. అంతటితో వార్షికోత్సవము ముగిసినది. రాత్రి లక్ష్మీ నారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

పదియవ దిన కార్యక్రమము:

పాండువ్వ

నేటియుదయము యాత్రికులు పాండువ్వ గ్రామమునకు దయచేసిరి. ఈగ్రామమందు 1928 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలయందు శ్రీరామ సుబ్బరాజేంద్ర గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. దీనికి రు 2000 ఖర్చుజేసి స్వంతభవనమునుకట్టించియిచ్చిరి. ఒక్కొక్కరు రు 16 లు చొప్పున ఇచ్చి 17గురు కాశ్యత

సభ్యులుగా చేరిరి. వీరివలన వనూలైన సొమ్ము రు 600 లు శాశ్వతనిధిగా నున్నది. దీనిమీద రు 72 లు వడ్డీ ప్రతిసాలున వచ్చుచున్నది. ఆ సొమ్ముపై ట్టి గ్రామీణాలయమును నిర్వహించుచున్నారు. ఇందు రు 450 లు విలువగల 480 గ్రాంథము లున్నవి. ఈ గ్రామీణాలయభవనమునకు మంత్రేన పుల్లం రాజుగారు 1000 లు సహాయము చేసిరి. మరియు వారు ద్రావ్యసహాయమును చేయుటయే గాక నిత్యమును గ్రామీణాలయమందుండి గ్రామీణాలయసేవ జేయుచుందురు; వీరు తమకొమారునిగూడ గ్రామీణాలయ సేవకై తయారు జేయుచున్నారు. ఈ గ్రామీణాలయమును ప్రజలు ఎక్కువగా ఉపయోగించుచున్నారు. ఈ గ్రామీణాలయభివృద్ధి కంతకును వేగేళిన సూరపరాజుగారు జీవగట్టి. వీరిపట్టుదల, కార్యదీక్ష కడుంగడు ప్రశంసనీయములు. ఈ గ్రామీణాలయమునందే గ్రామపంచాయతీఉన్నది. ఉంచెదరు. మరియు భజన సమాజము నిర్వహింపబడుచున్నది.

యాత్రీకులు ఈ గ్రామీణాలయమందు బహిరంగనభజేసి, గ్రామీణులకు గ్రామీణాలయము నిర్వహింపవలసిన ధర్మములనుగురించి జోధించి, గ్రామీణాలయప్రదర్శనమును జూపి, ఉదయము 11 గంటలకు బయలుదేరి ఉప్పలూరు గ్రామమునకు జోయిరి.

ఉప్పలూరు.

ఉప్పలూరునందు ఇదివరకు ఒక హోములైబ్రరీ 1925 సంవత్సరమునుండియు గలదు. కాని, గ్రామస్థులందరిచే నిర్వహింపబడు గ్రామీణాలయము లేదు. యాత్రీకులు భక్త నారాయణరాజుగారి భజనబృందముతో గ్రామమంతయు సంగీర్తనజేసి, పాఠశాలయందు బహిరంగనభజను గావించిరి. గ్రామీణాలయ

ప్రదర్శనము పాఠశాలవరంజేయుదు అలంకరింపబడినది. ఈ సత్కర్మ... జయ్యంతి వేగట" రమణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారి అధ్యక్షతోపన్యాస మైన పిమ్మట, వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు గ్రామీణాలయ ధర్మములను గూర్చి బోధింపగా, ఉప్పలూరునందు ధర్మగ్రామీణాలయమేర్పడి, గ్రామీణాలయమునకు కార్యనిర్వాహకసంఘము ఎన్నుకొనబడినది. గ్రామపంచాయతీ ప్రెసిడెంటుగారు గంధం రామారావుగారు కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనబడిరి. గంధం వెంకట్రామయ్యగారు, యర్రా శ్రీరాములుగారు, యర్రా రాఘవతారంగారు, యర్రా కేశవరావుగారు లేచి తాము సేకాట చదిరంగములను మానివేసి యథాశక్తిని గ్రామీణాలయ సేవకై పాటుపడెదమని దీక్ష కైకొనిరి. పంచాయతీవారు ఆంధ్రప్రదేశ్, గంధం రామారావుగారు కృష్ణాప్రదేశ్, యర్రా సూర్యారావుగారు సమదర్శనప్రదేశ్, హిందీ ప్రదేశ్, పాండిచ్చేరి, వానర, ప్రచారక్ ప్రదేశ్, ఇచ్చెదమన హద్దానము చేసిరి. పంచాయతీ ప్రెసిడెంటుగారు యాత్రీకులందరికిని, ఇతర గ్రామాదులనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులకును అల్పాహారపువిందును గావించిరి. అనంతరము ప్రతినిధులు మధ్యాహ్నమున నాలుగుగంటలకు బయలుదేరి పుణదుర్గి గ్రామము వెడలిరి.

పుణదుర్గి.

పుణదుర్గి చేరునరికి సాయంకాల మయ్యెను. యాత్రీకులు ఊరంతయు భజనతో సంగీర్తనము చేసినవారై పాఠశాల భవనమునందు బహిరంగ సమావేశము చేసిరి. అయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించి ప్రారంభోపన్యాసము

నిచ్చిన పిమ్మట, వావిలాలు గోపాలకృష్ణయ్య గారు గ్రంథాలయ సేవనుగూర్చి గంభీరంగా న్యాయము నిచ్చిరి. ఏతత్ఫలితముగ అదివరకు కొంతకాలముకిందట ఏర్పడి తీసివేయబడిన శ్రీగాంధీ గ్రంథాలయము పునరుద్ధరింపబడినది. సహకారసంఘాధ్యక్షులు ఆంధ్రపత్రికను తెప్పించెదమని వాగ్దానము జేసిరి. కూనప్పరాజు వెంకట సుబ్బరాజుగారు కార్యదర్శిగ నేర్పడిరి. చాట్ల నూర్యనారాయణరాజుగారు గ్రంథాలయమునకు పనిచేసెనమని వాగ్దానము జేసిరి. పిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు మ్యాజిక్కులాంటిరుడెవన్యాసము నిచ్చిరి. అంతటితో నేటికార్యక్రమము ముగింపబడినది.

పదునొకండవదిన కార్యక్రమము:

యందగండి.

పదునొకండవతేదీ ఉదయమున యాత్రికులు బయలుదేరి యందగండిగ్రామము చేరిరి. ఈ గ్రామమందు 1898 సంవత్సరముననే బాలసమాజమును గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. కొంతకాలము పనిజేసి అది ఆగిపోయెను. తర్వాతి 1916 వ సంవత్సరమున గోపాలకృష్ణగోఖలే గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. కొంతకాలమైన పిమ్మట అదియు ఆంతరించెను. పిమ్మట 1928 సంవత్సరమున కోఆపరేటివు సంఘమువారును పంచాయతీ వారును కలసి ఒక గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. పిమ్మట అవియు విడిపోయెను. ఇప్పుడు సహకార గ్రంథాలయమునకు మాత్రము ఆంధ్ర దినపత్రిక వచ్చుచున్నది. పంచాయతీ గ్రంథాలయమునకు పత్రిక లేమియు వచ్చుటలేదు.

యాత్రికుల కానుకలు ముందుగా గ్రామపంతుయు తిరిగి గ్రామప్రముఖులతో సంప్రదించుట చేసిరి. పిమ్మట ఉదయము 10 గంటలకు నగరసంకీర్తనజేసి, పాతకాలయందు బహిరంగ సభనేర్పాటుచేసిరి. ప్రదర్శనకటములు గోడలకు వ్రేలాడగట్టబడినవి. సభకు ఆగ్రహిణి వేంకటరమణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వావిలాలు గోపాలకృష్ణయ్యగారు భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, వేగేశన నూరపరాజుగారు, అల్లూరి ముప్పగజుగారును గ్రంథాలయోద్యమము యొక్క అదర్శములనుగూర్చియు

ఈగ్రామమున అందరును కలసి మంచి గ్రంథాలయము నొకదానిని స్థాపించుటయొక్క అవశ్యకతనుగూర్చియు విమలముగా జెప్పిరి. అంతట, గోఖలే ధర్మగ్రంథాలయమును తిరిగి పునరుద్ధరించుటకు తీర్మానించి, కార్యనిర్వాహకసంఘము నేర్పరచిరి పేరిచ్చెన వెంకటరాజుగారు అధ్యక్షులుగాను, యాదకులగు వెనుమెత్త వెంకట సోమరాజుగారు కార్యదర్శిగాను ఏర్పడిరి. కోఆపరేటివు స్టాఫ్ టీ పెరిసి డెంటు గారును, పంచాయతీ పెరిసి డెంటు గారును గ్రంథాలయమునకు సహాయము చేసెదమని వాగ్దానము జేసిరి. ఆంధ్రదినపత్రికను సహకార సంఘమువారు ఇదివరకే తెప్పించుచున్నారు. దానిని కూడ గ్రంథాలయమున కిచ్చెదరు. ఊరిలో కివాలయమునకు వీధివైపున చావడివేయించున్నారు. అందులో రెండుగదులుకూడ కట్టుచున్నారు. ఆగదులలో ఒకదాని యందు గ్రంథాలయమును, రెండవ దానియందు భజన సమాజమును ఉంచెదరు. త్వరలోనే ఈగదులు తయారు కావలవు.

గరగవర్య

యాత్రికులు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరి గరగవర్య గ్రామమునకు వెళ్లిరి. అచట చేరిన పిమ్మట గ్రామపంతుయు భజనసమాజముతో సు-లేగిరి. పిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు గ్రామోత్సాహ సంఘమును వినిపించి మ్యాజిక్ లాంటిరుపన్యాసము నిచ్చిరి. అనంతరము ఆయనకి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరిగినది. వావిలాలు గోపాలకృష్ణయ్యగారు గ్రంథాలయధర్మములనుగూర్చి వివరించి పిమ్మట 'ఆంధ్ర రత్న గ్రంథాలయ' మను నామముతో గ్రంథాలయము ప్రారంభింపబడినది. ఆంధ్రదినపత్రికను, కృష్ణపత్రికను ఇదివరకే తెప్పించుచున్నారు. గ్రామములో బహిరంగ ప్రదేశమున గ్రంథాలయప్రదర్శనమును బహిరంగ పరచిరి.

పండొండవరోజు కార్యక్రమము:

గొల్లలకోడేరు.

యాత్రికులు 12వ తేదీ ఉదయమునకు గొల్లల కోడేరు గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. ఈ గ్రామమందు గ్రంథాలయము పెట్టుటకుగూడ ఉపయోగముగా నుండుతాగున పంచాయతీవారు 4 సంవత్సరములకిందట చక్కనిభవనమును నిర్మించిరి. అందు పంచాయతీ కార్యస్థానమును సహకారసంఘముయొక్క కార్యస్థానమును ఉంచిరి. గ్రామమునసబుగారి కచ్చేరీగాకూడ ఉపయోగింపబడుచున్నది. తుదకు ఒక మాసము దినముల క్రిందట

పోతన గ్రామాలయ మను నామమున గ్రామాలయ మనుకూడ సాపించిరి. ఇందు 250 గ్రాంథము లున్నవి. ఆంధ్రదినపత్రిక, భారతి, గృహలక్ష్మి, మొదలగు పత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. గ్రామాలయముయొక్క పనులను పెనుమెత్తి విజయరామరాజుగారు శ్రద్ధ వహించి చేయుచున్నారు. యాత్రీకులు, భక్తనారాయణరాజుగారి భక్తబృందమువారును సందర్శింపవలయు జేసి గ్రామాలయముచుందు బహిరంగసభను జేసిరి. వాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఆయ్యికి వేంకటరమణయ్యగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, వేగేదిన నూపరాజుగారు, ఇందుకూరి సోమరాజుగారు పాల్గొండేటి వీరరాజుగారు, గ్రామాలయోద్యమ తత్త్వమునుగూర్చి విపులముగా జెప్పిరి. ఈగ్రామాలయనిర్వహణమునకై పెనుమెత్తి విజయరామరాజుగారును కమ్మిలి రామరాజుగారును ఇదివరకే పనిచేయుచున్నారు. ముందుకూడ పనిచేయుచును వాగ్దానము జేసిరి. గ్రామాలయపుదర్శనము యొక్క గ్రామాలయము బయటిగోడలయందు పునర్నిర్మించినది. అనంతరము యాత్రీకులు మధ్యాహ్నమున ఒంటి గంటకు బయలుదేరి పాల్గొండేరు గ్రామమునకు బోయిరి.

పాల్గొండేరు.

పాల్గొండేరు గ్రామమును 1917 వ సంవత్సరమున రానడే గ్రామాలయమును స్థాపించినారు. పిమ్మట భజననిర్మాణమునకు పుయిత్తిము చేయగా ఒక వెయ్యి రూపాయలను వాగ్దానముచేసి- ఆయిదువేల రూపాయలను భజననిర్మాణము చేయుటను, ఒక వెయ్యిరూపాయలు కావ్యతీర్థిని ఇచ్చినారు. దీనినిబట్టి ఈగ్రామములు వాక్కులులు కొరసయ్యు కొరకూరులే యనియు తెలియుచున్నది. ఈగ్రామాలయమునకు వికాలమగు స్థలము, చిక్కనిభవము 1926 సంవత్సరమున కట్టబడినది. ఇందు 500 గ్రాంథములు కలవు ఆంధ్రపత్రిక కృష్ణాపత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి.

గ్రామములు ఊరిబైటకు వచ్చి యాత్రీకుల పెదుర్లని భజనతో గ్రామాలయభవనమునకు దీసికొనిపోయిరి. ఈ గ్రామమునగల రానడే గ్రామాలయ వార్షికోత్సవము శ్రీ ఆయ్యికి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. అధ్యక్షకోపన్యాసము అయినపిమ్మట కార్యదర్శి నివేదికను అర్పించిరి. తరువాత వాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కలిదిండి నరసింహరాజుగారు, పోడూరి కోగయ్యగారు, చెన్నాపరగడ భానుమూర్తిగారు, కలిదిండి బంగారాజుగారు, పాల్గొండేటి వీరరాజు

గారు, గ్రామాలయోద్యమమునుగూర్చియు తదితరకోద్యమములనుగూర్చియు ఉపన్యాసములిచ్చిరి. అనంతరము తొమ్మిదిమంది యువకులు లేచి గ్రామాలయభివృద్ధికై పాటుబడిన మని దీక్ష నైకొనిరి. గ్రామాలయపుదర్శన పటములు గ్రామాలయభవనముంతయు ఆలంకరింపబడినవి. ఈ వార్షికోత్సవమునకు ఈ తాలూకాలో ఇతర గ్రామములనుండి నూరుమందిప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. రాత్రి గ్రామాలయసంగీతము వినిపింపబడుటయేగాక మౌళిస్కంధాలంతయు ఉపన్యాసముకూడ ఇయ్యబడినవి.

వేండ్రి.

యాత్రీకులు 13వ తేదీ ఉదయమున బయలుదేరి వేండ్రికు చేరిరి. ఈ గ్రామముందు 18-1-1924 తేదీన శ్రీమ దాంధ్రనాథ్రికి గుబ్బరాయ గ్రామాలయము స్థాపింపబడినది. కొంతకాలము సరిగా పనిచేసి నిద్రించిరి. పిమ్మట తాలూకాలో బయలుదేరిన గ్రామాలయోద్యమోద్యమఫలితము 7-9-33 తేదీన పునరుద్ధరింపబడినది. ఇందు రు 150 లు విలువగల 433 గ్రాంథములు గలవు. నిలువసాముకు రు 140-2-9 లు గలదు. ఆంధ్రదినపత్రిక, భారతి, భక్తిప్రబోధిని పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. ఈ గ్రామాలయభివృద్ధి కంఠకును ఆధారము ఈ గ్రామమునకు నాయకాగ్రణియగు శ్రీ భూపతిరాజు గుబ్బరరాజుగారు. వీరు ఈ గ్రామాలయమునకుగల గ్రాంథములలో చాలభాగము ఇచ్చుటయేగాక, ఆంధ్రదినపత్రికనుకూడ తెప్పించి యిచ్చుచున్నారు.

యాత్రీకులు భక్తనారాయణదాసుగారి భజన బృందముతో నరకసంక్రమణ జేసిరి. పిమ్మట ఈ గ్రామాలయ వార్షికోత్సవము శ్రీ ఆయ్యికి వేంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. అధ్యక్షకోపన్యాస మైనపిమ్మట భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, కొండేపూడి వెంకటచలపతిరావుగారు, ఈమన పుల్లయ్యగారు, మదునూరి రామరాజుగారు, భూపతిరాజు గోపాలరాజుగారు, కలిదిండి నరసింహరాజుగారు, వాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, గ్రామాలయోద్యమోద్యమమునుగూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. అనంతరము మౌళిస్కంధాలంతయు ఉపన్యాసమయ్యబడినది. గ్రామాలయమునకు సంవత్సరమునకు రు 20 లు చందాలు వేయబడినవి.

కోలేరు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రీకులు కోలేరుగ్రామమునకు బోయిరి. ఇక్కడ 29-3-31 తేదీన పంచాయతీనామ గ్రామాలయమును స్థాపించినారు.

ఇందు రు 186-11-0 లు విలువగల 250 గ్రామీణములు గలవు. యాత్రీకులు భజనతో ఊరంతయు సూర్య, గ్రామీణమునకు విచ్చేసిరి. అక్కడ పంచాయతీ అధ్యక్షులు యాత్రీకులకు ఆహ్వానమును గావించిరి. పిమ్మట వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆధ్యక్షత క్రింద బహిరంగ సభ జరిగినది. భూపతిరాజు తిరుపతి రాజుగారు, కొండేపూడి వెంకటచలపతిరావుగారు, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు గ్రామీణమును అభివృద్ధి చేయదగు మార్గములను గూర్చి ముచ్చటించిరి. అనంతరము పంచాయతీ అధ్యక్షులు లేచి గ్రామీణయార్థి వృద్ధి కై సాలనకురు 30 లు పంచాయతీ నుండి మంజూరు చేయించెద మని చెప్పిరి.

తోలేరు పేట (సూరపరాజు పేట).

పిమ్మట యాత్రీకులు సాయంకాలము 6 గంటలకు బయలుదేరి తోలేరు పేటకు బోయిరి. ఈ గ్రామము ఒక ఋషివాటికవలె మిక్కిలి ప్రకృతిరావణీయకమై యున్నది. ఇక్కడ ది 8-9-1933 లేదీన సూర్య రాజు గ్రామీణము మేర్పడినది. ఇందు రు 150 లు విలువగల 350 గ్రామీణములు కలవు. గతవర్షమున 450 గ్రామీణములు చదువబడినవి. ఆంధ్రవారపత్రిక, భక్తిప్రబోధిని, వినోదిని పత్రికలు తెప్పించబడుచున్నవి. భజన సమాజము స్థాపించబడినది. ఈ గ్రామీణముచుండు గ్రామములోగల 28 ఇంటియజమానులు సభ్యత్వము వహించియున్నారు.

ఈ గ్రామీణముయొక్క ప్రధమవార్షికోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారియొక్క ఆధ్యక్షతక్రింద గ్రామీణ గ్రామీణుల జరిగినది. ఆధ్యక్షులు ప్రబోధ మొనర్చినపిమ్మట కార్యదర్శిని వేదిక నెప్పించిరి. తిరుపతి వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కొండేపూడి వెంకటచలపతిగారు, ఇందుకూరి సోమ రాజుగారు, అల్లూరి నుబ్బరాజుగారు, మదుమూరి రామ రాజుగారు, కలిదిండి నరసింహారాజుగారు గ్రామీణము ఉపకరింపదగిన వివిధదశలనుగూర్చి గ్రామీణ సవ్యాసముల నిచ్చిరి. అంతటితో 'నేటికార్యక్రమము 12 గంటలకు ముగింపబడినది.

మదునాలుగ ఎరోజు కార్యక్రమము.

కొండేపూడి.

నిన్నటివరమున దైవసూక్తిమును ప్రకృష్టమున నొక సందర్భము యాత్రీకుల కార్యక్రమమునందు సందర్భమైనది. వారిలో కొందరు వేండ్రోగ్రామమునుండి బయలుదేరి తోలేరు వెళ్లుచు దారికి కొండేపూడి గ్రామము

నకుబోయిరి. అచట కాలనయనమిదకూర్చుండి గ్రామములో గ్రామీణములను లేని కొందరినగూర్చి అచటచేరిన కొందరితో ముచ్చటించి, తోలేరు వెళ్లిపోయిరి. పిర తోలేరు గ్రామమును వీడకపూర్వము కొండేపూడినుండి వారికి ఆహ్వానము వచ్చినది. "మా గ్రామమున గ్రామీణలయమును పెట్టెదము. తాము దయచేసి దానిని తెరచి వెళ్ళుకలవచ్చు" అని బలవంతపెట్టిరి. దానిమీద యాత్రీకులు అంగీకరించిరి. అందుచేత ఉదయమున చీకటితోనే బయలుదేరి కొండేపూడివెళ్లి మాతనగ్రామమును సావనచేసిరి.

యాత్రీకులు ముందుగా భజనతో గ్రామమునంతయు ఊరేగిరి. పిమ్మట గ్రామీణము ప్రారంభోత్సవము శ్రీ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. గ్రామీణమునకు బాలభారతగ్రామీణలయముని వేరిదిరి. ఈ గ్రామీణమునకును, రామ భజనగుడికిని కలిసి స్వర్ణతీర్థమును నిర్మించే ఏర్పాటులు జరిగినవి. భజనసర్వము నిమిత్తము తిమ్మన చిట్టెయ్యగారు 250 గలముల స్థలమును ఉచితముగ నిచ్చిరి. గ్రామీణమునకు సంకల్పమునకు రు 20 ల చందాలు వేయబడినవి. అవిగాక యాత్రీకులను శెట్టిబలిదీపేటకు తీసికొనిపోయి సంకల్పమునకు రు 6 ల చందాలు వేసిరి.

అండ్లూరు.

అక్కడనుండి యాత్రీకులు మధ్యాహ్నభోజనమునకు అండ్లూరు వెళ్లిరి. అచట 12 గంటలకు శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరిగినది. అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, కొండేపూడి చలపతిరావుగారు గ్రామీణముల ఉపయోగములనుగూర్చి ఉపవాసముల నిచ్చిరి. భజన సంగీతన, గ్రామీణసంగీతము, మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపవాసములు జరిగినవి.

ఈ గ్రామమున రెండు గ్రామీణములు గలవు. కేసుగోపాలగ్రామీణము 1928 సంవత్సరములో ప్రారంభింపబడినది. ఈ గ్రామీణముచుండు రు 80 లు విలువగల 187 గ్రామీణములు గలవు. ఈ గ్రామీణము కొంతకాలము అమృతాని గుడియందున్నది. పిమ్మట మేకా వెంకటాద్రియందుగారి యింటికి మార్చబడినది. దీనిని ఇంతకన్న ఎక్కువగా ఆకర్షవంతము చేయుటకు గాను కో ఆపరేటివు సంఘకార్యస్థానమునకు మార్చిన మందిదని యాత్రీకులు. ఆసంఘాధ్యక్షులను అడుగొకారు అంగీకరించిరి. అందుమీద ఆ గ్రామీణమును

అచటికి మార్చి. రెండవ గ్రంథాలయము ఈ సంవత్సరము జనవరి నెలయందు స్థాపింపబడినది. దీనివేరు హిందూ యుజనసంఘ గ్రంథాలయము ఇందు రు 50 లు విలువగల 150 గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్ర వారపత్రిక. భారతి. వివోదినీ, భక్తిప్రబోధిని పత్రికలు తెప్పింపబడుచున్నవి. పంచాయతీవారు ఈ గ్రామమున గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును క్వలోనే నిర్మించు విన్నతులు చేసిరి. అప్పుడు ఈరెండూ గ్రంథాలయములను ఒకటిగా కలుపుటకు సామకాశమున్నది.

నాదూరు

పిమ్మట మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రీకులు నాదూరు గ్రామమునకు బోయిరి. ఈ గ్రామము దివిగరికు గ్రంథాలయము లేదు. మా కార్యక్రమముందు ఈ గ్రామమును చేర్చియుండలేదు. ఆయినను మార్గమధ్యమున దుండుటచేతి ముందుగా ప్రవేశించువారు పోయి గ్రామముల నుదరించి ఒకచోట చేర్చిరి. పిమ్మట యాత్రీకులు గ్రామముల నుద్వేషించి, ఆ గ్రామముందు గల రామాలయముందు గ్రంథాలయమును స్థాపించుట కేర్పాటుచేసి, సాయంకురు 15 ల చలవాలను వేయించిరి.

కొడితివాడ

సాయంత్రము 4 గంటలకు బయలుదేరి యాత్రీకులు కొడితివాడ గ్రామమునకు బోయిరి. ఇచట యలక గాజు కనక రాజుగారిను ఉదారవృద్ధయులు, పరోపకారకీలు రు గలరు. వీరు 1931 సంవత్సరమున రామకృష్ణసమాజమును స్థాపించి మోతీగాలు గ్రంథాలయమును ప్రారంభించిరి. దానికి స్వంతభవనముకూడ కొన్నారు. గ్రంథాలయవీ గాక భక్తిదాయకములగు కార్యక్రమములను పెక్కింటి నీగ్రంథాలయమువారు నిర్వహించుచున్నారు. భజనసమాజము గలరు. 250 గ్రంథములు గలవు. దీనికి ఆంధ్ర, కృష్ణ, భక్తిప్రబోధిని పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. యాత్రీకులు రాగానే ముందుగా గ్రంథాలయభవనమును ప్రదర్శన పటములచే నెలకరించిరి. భోజనానంతరము మాజిక్కులాంతరుతో ఉపన్యాస మియ్యబడెను. అనంతరము గ్రంథాలయమందరిమందు శ్రీ. విలాస గోపాల కృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతకైచేరి బహిరంగసభ జరుపబడి గ్రంథాలయప్రబోధ మొనరింపబడెను.

కుదునై దవరోజు కార్యక్రమము:

రాయకుదురు.

ఈరోజు ఉదయమునకు యాత్రీకులు రాయకుదురు గ్రామమునకు చేరుకొనిరి. ఈ గ్రామముందు పృథమమున గుజనామెదినీ గ్రంథాలయము 1894 వ సంవత్సరమున

స్థాపింపబడెను. ఇప్పుడు పంచాయతీవారిచే నడుపబడుచున్నది. 700 గ్రంథములు గలవు. సాయంకురు 200 లు చెచ్చించబడుచున్నవి. ఆంధ్ర దినపత్రిక మొదలగునవి 10 పత్రికలు వచ్చుచున్నవి.

గ్రంథాలయ పృథ్వీము, గ్రామోద్యోగ సంగీతము, మాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసము, బహిరంగ సభలను జేసి, యాత్రీకులు సాయంకాలము 4 గంటలకు వీరవాసగ్రామమును జేరిరి.

వీరవాసము,

ఇచట 1914 లో స్థాపింపబడిన గ్రంథాలయముగలదు. దీనికి స్వంతభవనము, గ్రంథములు, బైబిలు, వీరవాలు అన్నియున్నవి. కాని లల్లునోటిలో శనియున్నట్లు వీనినిబట్టిని సమీక్షణముచేయు శక్తిలేదు. కొంతకాలము కొంతమంది దీనిని చక్కగానే నడపుచుండిరి; వారు ఎందుకు నడవలేదు, యే మొదటకు నడవకూడదని మరి కొంతమంది కలిగిరి. మొదటివారినుండి రెండవవారికి సంక్రమించినది. అంతలో అక్కనున్నది వచ్చినది. ఏమియు జూగక మూలమైవైచిరి. గ్రామములో నున్న నాయకులతో చూట్టడితమి. గ్రంథాలయ పునరుద్ధరణకుగాను నడవబడునెలకు వాయిదావేసిరి. ఈసంచార కార్యక్రమమునందు వాయిదాపడినది. ఈ ఒక్కగ్రామమునకే.

యాత్రీకు లీ గ్రామమున గ్రామోద్యోగ సంగీతమును వినిపించి, మాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

పదువారసరోజు కార్యక్రమము:

శ్రీకృష్ణవృత్తము.

ఈరోజు ఉదయమునకు యాత్రీకులు శ్రీకృష్ణ గ్రామము చేరిరి. ఇక్కడ మొదట 1910 సంవత్సరమున గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. 1916 సంవత్సరమున, 1929 సంవత్సరమున పునరుద్ధరింపబడినది. కాని చక్కగా ననిచేయుట లేదు. సహకార సంఘమువారు మాత్రము ఆంధ్రదినపత్రికను తెప్పించుచున్నారు. ఇందు 100 గ్రంథములు మాత్రమిచ్చుచున్నవి.

గ్రంథాలయపటములు ప్రదర్శింపబడినవి. రామాలయమున అయ్యంకవేంకి రమణయ్యగారి అధ్యక్షతకైచేరి బహిరంగసభ జరిగినది. పునరుద్ధరణ గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధినిగూర్చి ఉపన్యాసము లిచ్చబడినవి. యాత్రీకుల యొక్క ఉద్బోధన ఫలితముగా సహకార సంఘాధ్యక్షులు రు 300 లను, పంచాయతీవోర్డు అధ్యక్షులు రు 200 లను ఇప్పించెదమని చెప్పిరి. మరియు సహకార సంఘాధ్యక్షులు వీరవాసకూడ కొనియిచ్చెదమనిరి. పిమ్మట గ్రంథాలయమునకు వెంటనే భవనరద్ధిగమును

జేయుటకు దీక్షాసంఘ మొకటి ఏర్పడినది. త్వరలోనే భవనము తయారుకావచ్చును.

వెన్నాడ.

యాత్రికులను నేడు వృద్ధాశ్రమము శృంగవృక్షం కాపురములు భజనతో తీసికొనిపోయి వెన్నాడ ఆగ్రహారమున దిగబెట్టిరి. యాత్రికులు ఊరంతయు భజనతో ఊరేగిరి. పిమ్మట ఆయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. అప్పుడు యాత్రికులకు ఈ గ్రామమందలి సుబ్బరాయ స్మారక గ్రంథాలయ సభ్యులు స్వాగతప్రమును సమర్పించిరి. పిమ్మట పోడూరి జోగయ్యగారు, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మొదలగువారు గ్రంథాలయోపయోగములనుగూర్చి మాట్లాడిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను. రాత్రి గ్రామోత్సవ సంగీతము వినిపింపబడెను మాటిక్కులాంతరు ఉపన్యాసముమాడ ఇయ్యబడెను.

వదునేడవరోజు కార్యక్రమము:

గౌరగనమూడి.

ఈరోజున ఉదయమున యాత్రికులు గౌరగనమూడి వచ్చిరి. ఈయూన కార్యక్రమమునందు చేర్చక పోయినను దారియందుడుటచే అగ్రగ్రంథాలయమును సాపింపవలసినదని ఉద్బోధన మొనరించి గ్రామసులనందరిని చేర్చి వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జేసిరి. సామ్యగ్రంథాలయమని నామకరణముజేసి ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు గ్రంథాలయమును ప్రారంభించిరి. నలువదిగ్రంథములు అప్పుడే ఇయ్యబడినవి. మరియు రు 27 ల చందాబగూడ వేయబడినవి.

విన్నాకోడేరు.

పిమ్మట యాత్రికులు బతులుడేరి విన్నాకోడేరు గ్రామమునకు వచ్చిరి. ఇచట బ్రహ్మానందదాయానీ గ్రంథాలయము 1-11-1923 తేదీన స్థాపింపబడినది. 740 గ్రంథములు గలవు. భజనసమాజములకు గ్రంథాలయము తరపున కొంతపాత్రోపామాను కలదు. ఆ పాత్రోపామాను ఎవరేని అతిథులు వచ్చిన వంట కుచితముగ నిచ్చుచుండిరి. ఇచట గ్రంథాలయమును ప్రదర్శన వస్తువులను ప్రదర్శించినపిమ్మట ఆ గ్రామమందలి గ్రంథాలయ సేవకులకు గ్రంథాలయధర్మమునుగూర్చి విప్రులనుగా ముచ్చటించిరి. ఇక్కడ గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమును నిర్మించుటకు తగు ప్రయత్నములను చేయుచున్నాడు.

యాత్రికులు వృద్ధాశ్రమము 1 కంటకు బయలుదేరి భీమవరం చేరిరి. ఇంతటితో యాత్రా కార్యక్రమ మంతయు ముగిసినది.

అల్పాహారవిందు - బహిరంగసభ.

భీమవరమునందు డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణ శర్మగారు యాత్రికులకు అల్పాహారవిందును గావించి గౌరవించిరి. అనంతరము యాత్రికులను గౌరవించుటకు బహిరంగసభ గావించబడినది రైల్వే పోస్టల్ ఇంజనీర్ల గారి కామరాజుగారు అధ్యక్షతవహించిరి.

యాత్రోయొక్క ఫలితములు.

శ్రీ ఆయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు మాట్లాడుచు యాత్రా మిక్కిలి శుభప్రదముగా జరిగినదనియు, యాత్రికులు ప్రతివోటను గ్రంథాలయముల స్థితిని ఆదాయములను విజ్ఞానవ్యాప్తివృద్ధులను అభివృద్ధి చేయుటయందు జయప్రసూలయినదనియు, పనిచేయక నిలచిపోయిన వాలుగు గ్రంథాలయములను పునరుద్ధరించినదనియు, రీ నూతన గ్రంథాలయములను స్థాపించినదనియు 5 గ్రంథాలయములకు వారి కోరినవస్తువులను జేసినదనియు, మొత్తము అన్ని గ్రంథాలయములయొక్క ఆదాయమునందు రు 800 లను అభివృద్ధి చేయగలిగినదనియు, నూరురుంది యువకులు గ్రంథాలయసేవకు బద్ధంకణులైరనియు, కొన్నిచోట్ల గ్రంథాలయములయందు విద్యభావము అభివృద్ధి చేయగలిగినదనియు, మొత్తము 17½ రోజులలో 38 గ్రంథాలయములను దర్శించగలిగినదనియు 84 మైళ్ళదూరమును కాలినడకమీద నడచితిమనియు జెప్పిరి.

పిమ్మట వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మేధాగ్రంథాలయములనుగూర్చి విప్రులమైన ఉపన్యాసమిచ్చిరి.

అటుపై శ్రీయుత పోడూరి జోగయ్యగారు ఆధునికాభివృద్ధి విజ్ఞానసముపార్జనముచేతనే ఆధారపడియున్నదనియు పవిత్రశ్రీవిత్తమునకు ప్రతివారును ప్రయత్నించవలయుననియు అందులకు గ్రంథాలయములే ఆధారభూతములనియు హెచ్చరించిరి.

చిట్టచివరకు శ్రీకొండేపుడి వెంకటచలపతిరావు గారును ప్రసంగించిరి.

అటుపైని అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతోడను, తాలూకా గ్రంథాలయసంఘముతరపున ప్రచారముగావించిన యాత్రికులకు శ్రీ డాక్టరు పాలకోడేటి సత్యనారాయణశర్మగారి వందనసమర్పణముతోను సభ ముగింపు చేయబడెను.

ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, భూపతిరాజు తిరు పతిరాజు, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పెదనిండ్ర కొలనువారి ఆహ్వానముపై గ్రంథాలయప్రబోధ మొనర్చుట కచటికి సాయంత్రము 7 గంటలకు బయలుదేరి వెడలిరి. ఇంతటితో భీమవరంతాలూకా గ్రంథాలయ యాత్ర జయప్రదముగ ముగింపుచేయబడినది.

యాత్రీకుల వివరములు.

ఇంక యాత్రీకులనుగూర్చి కొంత ముచ్చటించవలసి యున్నది. యాత్రీకులలో కల్ల వృద్ధ భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు. డెబ్బదివత్సరముల వయస్సుగల వీరు సరస్వతీ దేవియొక్క ధ్వజమును బుజముమీద పెట్టి కొని తన స్వని బక్కపలచని దేవామితో పవిత్రపంథమైన దృక్పథంతో ముగ్గుబుట్టవలె నెడసిన తలవెండ్ల కలతో - అడుగులు తడవడకుండ నడచుచు ఎగుడు దిగుడులు లేకుండ పడుచు కుర్చీవానివలె నడచుట యాత్రీకులయందేగాక, యాత్రీపాడుగుడను గ్రామ నులయందుగూడ ఉత్సాహము నినుమడింపజేయుచుండిరి. ఈ తాలూకాలో వారి నెరుగనివారు లేరు. వెళ్ళినచోటెల్ల ప్రతిఊరిలోను వారిని బాబుగారని యా, మామగారనియు, తాతగారనియు పరుసలతో బిలుచువారే. అందరును వారిని పరమ ఆపబంధువులరే ప్రేమించువారే. వచ్చినవని తెలిసికొని భక్తిశ్రద్ధలతో ఆపనిని పూర్తిజేసి పంపువారే. ఈయన చలిపిడుగు, ఆహంబరము లేదు. ఉరుము లేదు. మెరుములేదు. ఊరికే వర్షమువరియడమే. ఉద్రేకములేకుండా మాట్లాడుతారు. ప్రతిమాటవినేవారి హృదయములో నిశితముగా దూర కలసివేడే.

తిరుపతిరాజుగారికి ప్రైవేటు శైక్రిటరీ సుబ్బరాజుగారు గలరు. ముగ్గురివారికి ముగ్గురివారి తోడ్పాటు. సుబ్బరాజుగారిసలహా తోడ్పాటులేనిదే తిరుపతిరాజుగారికి బిక్కయడుగు సాగదు.

ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు యాత్రీకులకల్ల నాయకుడు. యాత్రాసంసారము నకుయజమాని. ఎల్లప్పుడు జరుగుచున్న కార్యక్రమమును నడపుచుండును. ముందు కార్యక్రమమును సూచించుచుండును. సంసారమందు ఎదురయ్యే ఎదురయ్యే కార్యములను చేయవలెనో వారివారిచేత పనులను గైకొనుచుండును. అందరికిని తలలోని నాలుకవలె ఎవరికెటుల నచ్చుకొన్నవలయునో అటుల జెప్పుచు సంసారచక్రమును నడపుచుండును.

ఈయన మిక్కిలి పట్టుదలగలవాడు. తాను తలచినది చేసినదాక నిద్రపోడు, పట్టుదల వదలడు. ఈయాత్ర

అంధ్రీజేశమున కంతకను మొదటిది. యాత్రీకులు చేయుపని గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ఉద్వృధన మాత్రముకాదు. ఆ గ్రామముందు గ్రంథాలయము చక్కగా పనిజేయుచున్న సరియే. చక్కగా పని చేయుచుండనియెడల సరిగా పనిచేయుటలు తగు ఏర్పాటులు జేసివారు. స్వయాపనాశన మొనర్చుట తిరిగి స్వయాపనమును ఏర్పాటు చేసివారు. కొత్త గ్రంథాలయములను సరస్వతీదేవికి పూజారులుగా యువకుల నుద్బోధించి ఏర్పాటుచేసివారు. ఈయనది మంతుపట్టు. తన ఆశ్రమము నెరవేరినచోట దీనివలననే నెగ్గించుకొన్నారు. ఎక్కడికి వెళ్ళినను జయమేగాని అపజయ మెంతమాత్రమునులేదు. వీరియుపన్యాసములు ఎంతవరకును అనుభవపూర్వకములై, ప్రతినిత్యమును గ్రంథాలయజీవితమునందు ఆచరణలో పెట్టదగియుండును. మాటలసందర్భమున తనపనిని మరచిపోరు. వీరియొక్క ఓర్పును, నిపుణతను వర్ణించుటకు బిలులేదు; వీరిని పరీక్షించుసందర్భము లనేకములు యాత్రాసందర్భమున తటస్థించినవి. అట్టి సందర్భముల యందెల్ల వీరు చూపిన ఓర్పును, నిపుణతయును అద్భుతములు. మరియు వీరి త్యాగశక్తికూడ మరువదగినదిగాదు.

తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు—వీరు యువకులను ఆకరించి వారిచే పనిచేయుటకును కడు నేర్పులు. 'కాశ్యోత్సాహమును, ఉద్యోగమును ఎల్లప్పుడును వెలిగ్రుక్కుచుండును. వీరు మొదటి అయిదురోజులు మాత్రముండి అనారోగ్యముచే వెడలిపోయిరి.

రావుసాహెబు శత్యం భోగి శుశాస్త్రిగారు—వీరి యుపన్యాసములు గంగానది ప్రవాహముమీదిరిగా తీవ్రమైనవి. ప్రవహించుచు జనులందరిని తనప్రవాహమున ముంచి లేవనెత్తుచుండును. వీరు మూడుదినములు మాత్రము యాత్రీకులతో ఉండగలిగినారు.

శ్రీ తపస్వి నారాయణరాజుగారు—వీరు పాలకోడేరు గ్రామముందున్న నారాయణరాయమునం దొకరు. (నారాయణరాయమునగాఁ సంగీతపు నారాయణరాజుగారు, పురాణపు నారాయణరాజుగారు, తరంగాల నారాయణరాజుగారు.) ఇందులో వీరు తరంగాల నారాయణరాజుగారు. వీరును వీరిభజనప్రబంధమువారును యాత్రీకులతో ఎల్లప్పుడును ఉండి, అనుయాయిత్రీకు సాధ్యము చేసిరి. వీరు యాత్రీకు జీవిక. వీరులేనిది యాత్రీయొక్క జ్ఞానప్రబోధమే లేదు, ఆశ్రయమే లేదు. వీరు నిజమైన భక్తవర్ణులు. వీరు భజనచేయఁబప్పుడు వారు భక్తిపారవశ్యులై, వినువా రందరిని భక్తిపారవశ్యులుగా జేసి వైచెదరు. ఎంతసేపు భజనజేసినను వీరికి వినుగు ఎంత

మాత్రమును లేదు. వీరియొక్క తోడ్పాటు అమా ల్యము.

నావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు వీరు 8వ తేదీన వాండ్రము మకామునకు వచ్చి కలసికొనిరి. వీరు కృష్ణోత్సాహులు. వీరు ఏవిషయముమీదైనను నిర్లక్ష్యముగా చక్కనిశ్చేతిని మిక్కిలి అక్కర్లేవంతముగా ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. వీరియొక్క సహాయము నురువదగినదిగాదు.

యాత్రీకులలో శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గారియొక్క శిష్యులగు ఉప్పెల్ల లక్ష్మీనారాయణగారి యొక్క సహాయమును వివరించుటకు వీలులేదు. మద్రాసు పోస్టిఫీసులో కో ఆపరేటివు యూనియను కార్యదర్శులగు శ్రీ సత్యనారాయణగారు దయతో వీరినిపంపి యాత్రాకంఠకును వన్నె దెచ్చిరి. వీరు యాత్రీకులతోనుండి ఎప్పుడు అడిగితే అప్పుడు మ్యా జిక్కులాంతరుఉపన్యాసములను ఇచ్చుచుండిరి. కొన్ని దినములయందు రాకులయందేగాక, మధ్యాహ్నముల యందుకూడ మ్యాజిక్కులాంతరు ఉపన్యాసములనిచ్చిరి. వీరు ఎల్లప్పుడును శత్రువు అనందమును వెలిగ్రొక్కచుం దురు. వీరికి కష్టమనునది అసలు తెలియనే తెలియదని చెప్పగలను. మరియు ఇతరులు కష్టపడుచున్నప్పుడు వారికి హుషారును కలుగజేయుచు నిరుత్సాహమును తీసికేయుచుండును.

ఇక యాత్రీకులలో ఇండుకూరి సోమరాజుగారు, అల్లూరి సుబ్బరాజుగారు, గొట్టెముక్కుల రామచంద్ర రాజుగారు, కలిడిండి సూర్యనారాయణరాజుగారు, వేగే శన లక్ష్మీపతిరాజుగారు, పెనుమెత్త జన్నాధరాజు గారు మొదలగువారు భజనచేయుటయం జేసి, యాత్రీ కుల కాన్యక్రమమును నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుటయం జేసి అమితమైన సహాయమును జేసిరి. వీరి సహాయము లేనియెడల యాత్రీకులకాన్యక్రమము ఇంత జయప్రద ముగా సాగుటకు ఎంతమాత్రమును సాధకౌశ ముండే దిదిగాదు.

భీమకరమునందుండి శ్రీకృష్ణునివలె యాత్రా సంతకు నడపుచున్నవారు ఇంకొకరు గలరు; వారు డాక్టరు పాల కోడటి సత్యనారాయణకర్మగారు. తాలూకా గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి. వీరియొక్క ఏర్పాటుల సామర్థ్యమువలననే యాత్రా యంత జయప్రదముగా జరుగు టకు కారణమయ్యెను.

భీమవరం తాలూకాలో ఇక్కడు నిల్వ

యున్న గ్రంథాలయములు.

- 1 ఉండి = నాకోటి గ్రంథాలయము
- 2 ఆకివీడు = విద్యానంద గ్రంథాలయము.
- 3 చెరుకుమిల్లి = శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథాలయము, రు 1500 ల స్వంతభవనము కలదు
- 4 కోనపల్లె = విద్యాభిణి గ్రంథాలయము
- 5 కాశ్య = భాతి పుస్తకభాండాగారము
- 6 జక్కరం = నెద్దనామాత్య గ్రంథాలయము రు 300 విలువగల స్వంతభవనము గలదు
- 7 కోపల్లె = వివేకానందగ్రంథాలయము రు 6000 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు
- 8 వేపాడు = గణపతి గ్రంథాలయము
- 9 చినఅమిరిల = గంగేశ్వరరావంద గ్రంథాలయము రు 600 ల విలువ. ల స్వంతభవనము గలదు
- 10 పెదఅమిరం = శ్రీపద్మనాభస్వామి గ్రంథాలయము రు 400 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు
- 11 నాంపియ = సరస్వతీపుస్తక భాండాగారము రు 400 ల విలువగల స్వంతభవనముకలదు.
- 12 పెదత్రుళ్ల = సీతారామాంజనేయగ్రంథాలయము
- 13 మహాదేవతమ్మం = శ్రీకృష్ణ గ్రంథాలయము
- 14 చిలువూరు = యువజనానంద గ్రంథాలయము
- 15 కోలమూరు = వేణుగోపాల పుస్తకభాండాగారము రు 1200 ల విలువగల స్వంతభవనముగలదు
- 16 పాండువ్య = శ్రీరామసుబ్బారాయ గ్రంథాలయము రు 2000 ల విలువగల స్వంతభవనముగలదు
- 17 ఉప్పులూరు = భగ్యగ్రంథాలయము
- 18 ఉణుదురు = గాంధీ గ్రంథాలయము
- 19 యండగండి = గోపాలకృష్ణ గ్రంథాలయము
- 20 గరగపల్లి = అంధరత్న గ్రంథాలయము
- 21 గొల్లలకోడేరు = పోతన గ్రంథాలయము; రు 600 విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
- 22 పాలకోడేరు = రామదేగ్రంథాలయము; రు 5000 విలువగల స్వంతభవనము గలదు
- 23 కుముదవల్లి = వీరేశలింగకవిసమాజ గ్రంథాలయము రు 200 ల విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
- 24 వేండ్ర = అంధరవాల్మీకి గ్రంథాలయము
- 25 తోలేరు = శ్రీరామ గ్రంథాలయము
- 26 నూరపరాజుపేట = నూరపరాజు గ్రంథాలయము
- 27 కొండేపూడి = బాలభాగతి గ్రంథాలయము
- 28 అండలూరు = వేణుగోపాల గ్రంథాలయము
- 29 నాడూరు = భగ్యగ్రంథాలయము

- 30 కొనీతివాడ = కొనీతివాడ గ్రంథాలయము ర 600 లు
విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
- 31 నేలపోగుల = సర్దార్ నారాయణ గ్రంథాలయము
- 32 రాయవసులు = మజనానందని గ్రంథాలయము
- 33 వీరవాసరం = భర్త్యుగ్రంథాలయము; రు 1000 లు
విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
- 34 శృంగావృత్తం = శ్రీ లక్ష్మీవరసింహ గ్రంథాలయము
- 35 పెన్నాడ అగ్రహారం = ముబ్బరాయస్వామి గ్రంథాలయము
- 36 గొరగలమూడి = సరస్వతి గ్రంథాలయము
- 37 విస్నాకోడేరు = బ్రహ్మవంద గ్రంథాలయము
- 38 చెన్నురంగవిశేట = అచంద్ర గ్రంథాలయము
- 39 ఆనాథాడి = గాంధీ గ్రంథాలయము; రు 1200 లు
విలువగల స్వంతభవనము గలదు.
- 40 భీమవరం = శ్రీరామ గ్రంథాలయము
- 41 భీమవరం = పటేల గ్రంథాలయము
- 42 చెరువువాడ = సీతారామాంజనేయ గ్రంథాలయము
- 43 సిద్ధాపురం = మత్తపతి గ్రంథాలయము; రు 2000 లు
విలువగల స్వంతభవనము గలదు
- 44 మోగల్లు = రామరాజు గ్రంథాలయము
- 45 కోరుకోల్లు = రామచంద్ర పుస్తక భాండాగారము
- 46 క్రొవ్విడి = అజుమోయిస్లామీ గ్రంథాలయము

విషయ సూచిక

ఓరుగంటి దృశ్యములు	...	...	0
గ్రామగ్రంథాలయోధ్యమ చరిత్ర	...	...	3
భీమవరం తాలూకా గ్రంథాలయ యాత్ర (1-9-34 మొ 17-9-34 వరకు)	...	...	08
గ్రంథాలయ సేవకునికి గౌరవము	...	...	33

15 వ డిశంబరున వస్త్రదానము

నామక వీరవారు అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన సమాజమువారు ప్రతియేటా జరుపుచున్న అశక్తుల వస్త్రదాన మీసంవత్సరమునూడ ది 15—12—34 తేదీ శనివారము నాడు జరుగును గాన నెవరికిదోచిన భర్తమును వారు చేసి రక్షింతులు పొందవచ్చును. శాశ్వత నిధిభర్తయైన వో రు 10—0—0 లు లగాయితు నిచ్చిన రక్షింతులు, పట్టాలు యివ్వబడును. వక్త్రో బ్రతికెనున నీ భర్తము జరుగును. ఇతర వివరములకు మద్దుల వేంకట చినరాజు శ్రీస్థి, వైస్ ప్రెసిడెంటు అండ్ బ్రస్టి, ఏలూరు.

“ఏలూరులోని మాడు ధరనంస్థలు” (ఉచితము.)

1. హిందూ యునజనసంఘ గ్రంథాలయము. (Y. M. H. A.) స్థాపితము 1904 సం॥రం

2. అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదానసమాజము. (స్థాపితము: 1913 సం॥రం.)

3. గో స ర తు న మి తి. స్థాపితము: 1918 సం॥రం.

సంవత్సర రిపోర్టులు, రూల్సుబుక్కులు, కరపత్రములు, కాలెండర్లు మొదలగువి రు 10 పదిరూపాయలు లగాయితు శాశ్వత నిధిభర్తయిచ్చి రక్షింతులు పట్టాలను 5 గురు శాశ్వత భర్తకర్తలు (రు 5000 దాతల సంతకముతో) పుచ్చుకొన్నవారికి ఉచితముగా సప్లయ చేయబడును. ఎల్లరు యథాశక్తిని సహాయపడ ప్రారథ. ఇతర వివరములకు —

మద్దుల వేంకట చినరాజు శ్రీస్థి, శాశ్వత భర్తకర్త.

గంధాలయ నేవకునికి గౌరవము.

మద్దుల వేంకటచినరాజు శ్రేష్ఠిగారి పటమును నెలకొల్పుట.

ఏలూరు పట్టణమున హిందూయవజన సంఘమునకు, గోసంత్సణ సమితికి, ఆంధ్రకర్తృవైద్య విద్యాదాన సమాజమునకు ఆయువుపట్టుననుండి, వారముకొద్ది నొం తరాభివృద్ధికి ఇరుగది సంపత్తిరములనుండి తదేకకవత్తో తమ యావచ్చుకిని వినియోగించుచున్న శ్రీ మద్దుల వేంకటచినరాజు శ్రేష్ఠిగారి చిత్రపటముచే హిందూ యవజన గ్రాంథాలయమువారు తమ భవనము పక్క రింపజేసికొనవలెనని సంకల్పించుకొని 21-10-34 తేదీన ఆపటమును బహిరంగం పోచిరి.

వీరు ఈగ్రంథాలయ సంఘప్రధానకార్యకర్తల ధర్మ కర్తలు రు 500/- నొసగుటయేగాక వారివెల్లిగారి బ్రాహ్మణ్యముకూడ రు 500/- ఇచ్చిరి. ఈసంఘస్ఫృతి నిరంతరము వేరదేయుచున్న ఉగాదున, అశేక సమయములందు విరాళము లిచ్చిరి ఏలూరు కృషి కార్యాల్ ఆండ్ కాటన్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వారిచే నీ సంఘమునకు రు 1000/- లు విరాళము నిప్పించుటలో చాల తోడ్పడిరి. సంఘభవన నిర్మాణ మునకు, 33 కార్యకర్త ధర్మకర్తలు, 42 కార్యకర్తలకు సంఘమున చేరుటయు మొదలుగాగల ఆభివృద్ధి నొం దుటకు వీరు ప్రధానము. వీరు సంఘపు హెచ్చుపన్ను తగ్గించుటకై వహారాజశ్రీ టి. బి. మోచర్ల రామ చంద్రార ప్రపంచులుగారితో కలసి పోయెత్నించి సఫలీ కృతమనోభవైరి. వీరు 1926 నుండి వేటిసగురు ధర్మకర్త, సభాగౌరవ కార్యదర్శులు. సంఘప్రధాన కార్యకర్తలకుగా వారి 1917 నుండి నుండి యీసంఘ మునకు అత్యంతమైన యుపకారమున్నారు. మరియు గోసంత్సణసమితి, ఆంధ్రకర్తృవైద్య విద్యాదాన సమా జములకు ఉపాధ్యక్షులు, కార్యకర్తలకు, యీ మాడు సంస్థలే తమ సంతానముగ నెంచె ఆపాదముగు శ్రేయమును సంపాదించుచున్నారు. వీరు అశేక ధర్మ కార్యములందు కార్యకర్తలకు.

వీరికి భగవానుడు దీక్షాయంత్రాగ్రవిశ్వరూపుల నొసంగి వీరు ఇంకను గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికి పాటుబడునటులు ఆశీర్వదించుగాక.

ఈసందర్భమున అశేకులు పద్మములను రచించిది అర్పించిరి కానిలో కొన్నింటి నిట ప్రకటించినాము.

మ. తనవ్యాపారపటుత్వముం
ద్రవిధవద్ధర్మక్రియాసంస్థలం

తనపన్ జాళుచు, కంచనం బుడిగి
స్పృహిం గొన్ననన్ దాతలా
బహున్ కార్యకర్తలకు కలకుగా
బాటిచి వేలానగా
ధనముం గూరిచిట్టి కార్యకుల
మార్గమార్గం సామాన్యజే ?
మ. మనమున నొండు వేలొకండు
మాటలం జేతిల నికొకండు
మనుట యుజ్జవాపములమాగ
చుటంచును దాని నొనీ న
మృతముననున్న పశ్చిమును
మాటలం జేసొంద గాని యుక్త
మనుకొనువాలో యమము
నాచుచు వే. కె. కె. వి. రా. జె. న్.
మం. పునరావృత్తులను
బట్టికె యీసంఘములయందు
సమగ్ర నిమిషే నడంపజాలెమ
దా బడివేలయొప్పుముల్
కావున బోగనునేసి నిలబెట్టిన
దీక్షుడు చిన్నరాజు చి
త్తరవును దీక్షలప్పుట కృతజ్ఞత
కావుట కాదె యారినన్.
ఉ. వేలకు వేలగా ధనము
వేదకుం గూర్చయు చిన్నరాజ! నీ
పాలన జేసికాదె యిటు
తై భవ మొప్పుగ మూడుసంస్థాన్
లాలన మొదలజేసితివి
కార్యము మానము నీడుసొమ్ముచే
కొలక మందు నీభవత
రూపము గౌరవమొంద వేడిటన్.
మ. ధనమున్ సౌఖ్యము దైవమున్ స్పృహము సం
తానంబు నీ సంస్థలే
తన కించున్ నితరుల దిగ్భటులను సం
స్థల్ మూడుల చేరొందగా
దనువున్ వంచిన మద్దులనేయుని స
త్కారంబు జేజాచుటల్
మన విధ్యక్తముగాదో పథ్యులకు స
మ్యానంబుగాదో మతన్.

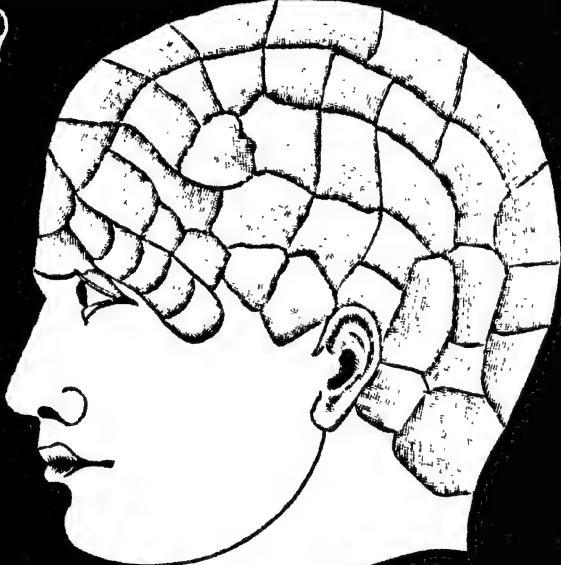
అపూర్వాద్భుత సుప్రసిద్ధ వైద్యగ్రంథము!

ప్రతి ఆంధ్ర గ్రంథాలయమునను, ప్రతి ఆంధ్రవైద్యనియొద్దను, ప్రతి ఆంధ్రగృహమునను, భద్రపరచవలసిన గ్రంథ మిదియే!

హృదయచికిత్స
విద్యుత్
విద్యుత్

MODERN PSYCHOTHERAPY

ఆధునిక మానసిక చికిత్స

గ్రంథకర్త:

సేతుమాధవరావు.

అధునిక
మానసిక
చికిత్స

[కొను 8-వ పైజా 160 పుటలు; దశమగు శ్లాఘాగ్రంథముపై ముద్రణము; 9 చిత్రపటములు; చక్కని అచ్చు; అట్టబెండు; రూ 1-4-0 మాత్రమే; వి. పి. ఖర్చులు 7 అణాలు చేరెయ్యుండును; రూ 1-6-0 ను ముందుగ మనితరకు చేయువారితకు తిరుగుటపాల్గొని గ్రంథము అన్వేషింపగ పార్శ్వముగా బంపబడును; ఇందుమాతమున 3 అణాలు రద్దగలదు; అంగమునందైనచో నిట్టి శాస్త్రగ్రంథముయొక్క మూల్యము నూడు నాలుగు రూపాయలకి కనుక వానిని దొరుకజేయుట కరణమును జోగింపవలయును!]

శరీరాలోగ్యమును, మానసికానందమును, గుర్తించి విర్ర
యించిన మనోరాజ్యాంగ సంస్కరణమే మానసికచికిత్సా
శాస్త్రముగ బరిగమించుచున్నది. “మరిచుమార్చుటలనంది
భిన్నమగు చికిత్సాశక్తి సాధ్యము అందియున్న” కని
బ్రొత్తిన మెడికల్ జర్నలు చెప్పుచున్నది. మీ శరీరము
నందు నూతనరక్తమును బ్రవహింపజేయు నిట్టి గ్రంథమును
మీరెన్నడు నిదివరకు జదివయుండరు.

గ్రంథ స్థాంశములు.

(1) మానసిక చికిత్సయన నేమి? (2) మానసిక చికిత్స
యొక్క ర్తవ్యము. (3) సహజమానసిక శక్తి. (4) జీవాణు
వుల యొక్కయు జీవజాలముల యొక్కయు మనస్సు.
(5) స్మృతియన నేమి? (6) గతి యుగములలోని చికిత్స.
(7) ఆలోగ్యత-ఆనాలోగ్యత. (8) మనోవ్యాకులత, ఆస్థిర్య
ము. (9) నిద్రయొక్కయు మనశ్శాంతి యొక్కయు
చికిత్సా ప్రయోజనములు. (10) మానసిక చికిత్సా మహిమ.
(11) దీనిని ప్రవర్థమానములగు వ్యసనములు. (12) యోగ
నిద్ర, మాంచనావిశేషము. (13) మానసిక చికిత్సా పద్ధతులు.
(14) ప్రాణచికిత్సా విధానము. (15) లయబద్ధమగు శ్వాస
యంత ప్రాణచికిత్స. (16) అకస్మిక పునరాలోగ్యప్రాప్తి.
(17) మానసికావధము. (18) ముష్కభావము. (19) వ్యాధి
రక్షణశక్తి. (20) గొప్పదాక్తరుల ఆనుభవములలోని అకస్మిక
వ్యాధిచికిత్సలు. (21) మానసిక చికిత్సను గూర్చి పండితాభి
ప్రాయములు (22) కొన్ని ముఖ్యజాగ్రత్తలు.

పండితాభిప్రాయములు.

అఖిలభారతానుశ్రుతాయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనాధ్యక్షు
లును, వైద్యప్రదీపికా సంపాదకులును నగు పొన్నే
సర్ డి. రంగాచార్యులుగారు :— “అంగ్లేయ వైద్య
చింతామణి అంగ్లేయావధగుణదీపిక మున్నగు నెన్ని వైద్య
గ్రంథముల రచించి వైద్యలోకమునకు సేవజేయుచున్న ఈ
గ్రంథకర్తను గురించి వ్రాయవలె! పాశ్చాత్య ప్రాచ్య
సాంప్రదాయముల రెంటిని జోడించి వ్రాసిన వీరి ‘మానసిక
చికిత్సను, వైద్యులెల్లరును జదివి తల్పాధమును బొందుదురు
గాక!’”

తూర్పు గోదావరి జిల్లా టేకి గ్రామములోని ఉమ్మాద
చికిత్సాలయమునుండి ఆయుర్వేద వైద్య పెద్దంటి వెంకట
జశ్వరాచార్యులుగారు :— “మీ గ్రంథరాజమును
జెప్పబడిన విధానప్రకార మాచరణచేయగా మా ఉమ్మాద
చికిత్సాలయమున నలుగురు రోగులు ఉమ్మాదము కుదిరి
బాగుగా ఆలోగ్యవంతులై యుండిరి.”

రామచంద్రపురంలో ఆనరరీ ఆస్పిటెంటువగ్గర్ యగు
తోలేటి కనకరాజుపంతులు యర్. యమ్. ట్రి యస్.,
గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు :— “వ్యాధిచికిత్సనుగూర్చి
వివిధవిషయములు మీరీ గ్రంథమునందు బొందుపరచిన
రీతిని విషయపరిశీలన వలనగాని గ్రంథసంతృప్తమునగాని
యింతబాగుగా వ్రాయబడిన గ్రంథ మాంగ్లమునగాని
యాంధ్రమునగాని వ్రాయబడి యుండలేదు.

ఈ గ్రంథము పామరులగు రోగులకేగాక వైద్యులకును
అంత్యంతోపయుక్తిముగా నుండును. అందరకును బాగుగా
చెలియునట్లు మంచి విషయములతోనున్న యీ గ్రంథ
మును రచించిన మీరు వందనయులు.”

గృహలక్ష్మీ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది :—
“మనస్సునకును సకలశరీరావయవములకును గల సంబంధ
ములను సచిత్రముగ చెలిపి మనశ్శుద్ధితో సర్వలోపములు
నివారణమగుటను జర్పించి మనశ్శుద్ధి సిద్ధింపు తెరవు
లనేకము లీ గ్రంథమునందు సూచింపబడియున్నవి. ఇది
కేవల మాధ్యాత్మిక గ్రంథముగాక శుద్ధవైద్యగ్రంథము.
మనశ్శుద్ధి లేక వ్యాధులు కాశ్యతముగ కుదరవని యిందు
వలన గ్రహింపవగును. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య పండితుల
ఆభిప్రాయములను, కేవల మానసిక చికిత్సవలన నాలో
గ్యము నందిన వివిధరోగుల యుదాహరణములను, గలిగి
యీ గ్రంథము రచనంతమై యుత్సాహదాయకమై
యున్నది.”

ఇందు జెప్పబడినవిధానముల ననుసరించినచో మీ
చికిత్స విజయములు ద్విగుణకృత మగుననుటకు సందియ
ములేదు.

చిట్రిగే సేతుమాధవరావు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

Approved by the Text Book Committee, Madras, for Use in Libraries.

ENGLISH-TELUGU DICTIONARY

(Technical & Scientific)

EDITED BY

D. V. SIVA RAO, B. A., B. L.

Contains Telugu Synonyms, Explanations and Definitions of English words and phrases relating to Politics, Economics & Law; Civics and Business, Banking & Insurance; Mathematics, Physics, Chemistry and other Sciences, including Astronomy and Medicine etc., with a Glossary of Hindustani Terms and Comparative tables of Weights & Measures etc., etc. . . . .

Contains 10,000 Words and Phrases.

530 Pages. Price Rs. 2-8-0.

Indispensable to Judges & Magistrates; Clerks & Accountants, Bankers & Insurance workers; Lawyers & Doctors, Professors and Students and to all who have occasion to translate the written and the spoken word in English to Telugu & *vice versa*.

"A very useful Publication" - SIR V. RAMESAM

"Indispensable for reference in all Public Libraries and in Govt. and other offices" - THE HINDU.

For Copies Apply to:—

D. V. SIVA RAO, B. A., B. L., BEZWADA.

ఇంగ్లీషు—తెలుగు

పారిభాషిక నిఘంటువు

వ్యవహారకోశము; శాస్త్రపరిభాష కలిసిన సంపుటము

రచయిత :

దిగవల్లి వేంకట శివరావు, బి. ఏ., బి. యల్.

:(మద్రాసు టెక్స్టుబుక్స్-కమిటీవారిచే గృహభూమియనునందు యొగించుటకు ఆమోదించబడినది.)

ఆధునిక రాజకీయార్థిక శాస్త్రవిజ్ఞానము, ప్రకృతి శాస్త్ర పరిశోధనలు, ప్రపంచ ప్రజాజీవనములను గూర్చిన నూతనభావములకు సాంకేతికములుగా వార్తాపత్రికలందు, గ్రంథములందు, సంభాషణలందు వినవచ్చు పదివేల ఇంగ్లీషుపారిభాషికపదములకు తెలుగు సవర్యాయపదములు, విపులార్థములు నిర్వచనములు గల విజ్ఞానకోశము. అన్ని ప్రకృతి విజ్ఞానశాస్త్రములకును, తాకికవ్యవహారములకును సంబంధించిన పదములు ఇందుగలవు. కొన్నివందల హిందూస్థానీ పదములు వానికి తెలుగు ఇంగ్లీషు పర్యాయపదములుగల ప్రపంచరాజ్య విస్తీర్ణములు, జనసంఖ్య, ముఖ్యపట్టణములు, రాజ్యాంగస్వభావము, చలామణియు దెలుపువట్టికలు, ఇంగ్లీషుతూనికలు, కొలతలు, మానములు, వానికి సరియగు దేశవాళీతూనికలు కొలతలుగల అనుబంధములును గలవు.

530 పుటలు వెల: రు. 2—8—0.

వలయావారము : దిగవల్లి వేంకట శివరావు, బి. ఏ., బి. యల్., బెజవాడ.

విజ్ఞానచంద్రికా

హిందూ మహాయుగము
 కొమిర్రాజు లక్ష్మణరావు ఏ.ఎం. గారిచే
 రచియింపబడినది. వెల రు 1—8—0.

బౌద్ధ మహాయుగము
 వేలూరి సత్యనారాయణ ఎం. ఏ. గారిచే
 రచియింపబడినది.

వెల క్యాబినెట్లైదు రు 2—0—0
 రావరులైదు రు 1—8—0

జడకుచ్చులు

రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారిచే రచి
 యింపబడినది. వెల రు 1—0—0
 మేనేజరు,

ఆంధ్ర గ్రంథాలయప్రెస్, బెజవాడ.

ప్రకృతి

స్వాభావిక ఆరోగ్య సచిత్ర మాసపత్రిక.

ఆరోగ్యనియమములను - మందు, శస్త్ర
 మూలతో నిమిత్తములేని స్వాభావిక చికిత్సా
 విధానములను, స్వాభావిక జీవనమును బో
 ధించును. సంవత్సరచందా రు 8-0-0
 మేనేజరు,

ప్రకృతి కార్యాలయప్రెస్, బెజవాడ,

జ్వాల మాసపత్రిక—బెజవాడ

విడిచత్రిక ఒక అణా - నలభేందా రూపాయి
 శతాబ్దాల ఆచారం మాసపత్రిక బాని
 సత్వంగానూ, మతాభిమానం నల్లముందు
 మత్తుగానూ అయి నిస్తేజంగా, నీరసంగా
 వ్యవహరించు వివిధంగానూ లేని సంఘానికి
 అలవడి, తిరుగుబాటు సత్యాన్ని నిండుకన్న
 లో మూడగలదైత్యం కావాలి. జ్వాల
 జిడేకం కది.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము

చంపా ఆంధ్రజేశగ్రంథాలయసంఘ సభ్యులకు
 సభ్యత్వచంపాతో రు 3 అ మాత్రమే.

పత్రికల 1-వ తేదీన తెలుగుదేశం

వ్యాసములు

గ్రంథాలయ శాస్త్రము-ఆంగ్లవాఙ్మయము-ఆంధ్రా
 భ్యుదయములను గూర్చిన అనుభవ పూర్వకములైన
 వ్యాసములు, గ్రంథాలయ సంఘములయొక్క నివేది
 కలు, వ్యవహారములు, గ్రంథముల విమర్శనములు
 ఇందు ప్రకటింపబడును.

పటములు

గ్రంథాలయ భవనములయొక్కయు, గ్రంథాలయ
 సభలయొక్కయు, గ్రంథాలయ సేవకులయొక్కయు,
 పటములును, ఆంధ్రభ్యుదయ బోధకములగునట్టి పట
 ములును ఇందు ముద్రింపబడును.

గమనింపుడు

ఈ పత్రిక పత్రికల 1-వ తేదీన తెలుగుదేశం.
 శాస్త్ర వ్యాసములను పంపువారు ఏనెల పత్రికయందు
 ప్రకటింపవలెనో దానికీ తెలుగుదేశం 15-వ తేదీకి
 పూర్వమే పంపవలయును. పటములను తెలుగుదేశం
 1-వ తేదీకి పూర్వమే పంపవలయును.

వృత్తల వలె

ఒకసారి 1 పుటకు	రు 20-0-0
ఒకసారి 1/2 పుటకు	రు 12-0-0
ఒకసారి 1/4 పుటకు	రు 6-0-0

రాజపోషకులు

శ్రీరాజా వేంకట కుమారమహిపతి మూర్త్యారాధ
 బహద్రుగారు
 శ్రీరాజా నాయని వేంకట రంగారావు బహద్రుగారు
 బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, అగ్రహారంబారు
 మునుల వేంకట చివరాజు శ్రేష్ఠిగారు, ఏలూరు.
 గోవు రామచంద్రారావుగారు, బెజవాడ.

వివరములకు :-

గ్రంథాలయ సర్వస్వకార్యస్థానము,
 బెజవాడ.

ఆంధ్రభూమియందు ప్రథమమున స్థాపింపబడినది.

ఆంధ్ర ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

లిమిటెడ్.

ప్రధాన కార్యస్థానము : బెజవాడ
(స్థాపనము 1929)

మీ నేజింగు క్లెర్క్స్ :

మహారాజశ్రీ దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యపంతులుగారు

స్వల్ప ప్రీమియములు !

నవీన పద్ధతులు !

ప్రత్యేక సౌకర్యములు

- 1 శ్రీ పురుషులకు సమానమైన ప్రీమియము, రేట్లు
- 2 రు 100 లు మొదలు రు 500 వరకు పట్టాలు బాధించేయబడును
- 3 వైద్యపరీక్షలేని భీమాపద్ధతులు
- 4 క్లెయిములు గ్యారంటీ చేయబడినవి
- 5 పట్టాదారులకు ఋణము లియ్యబడును
- 6 జననభీమాలో నెలకు రూ 1 లేక 2 రూపాయలు ప్రీమియము చెల్లించిన రు 500 లేక 1000 రూపాయలవరకు క్లెయిములు బొందవచ్చును. కివల పిల్లలు జనించిన రెండు క్లెయిము లొసగబడును.
- 7 ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు తెలుగున జరుపవచ్చును.
- 8 పట్టాదారులకు ఫలప్రదమును సహాయకరములగు సేవయే ఆదర్శము

ఏ జంట్లకు

ధారాశ్రమైన కమీషను యివ్వబడును

జననభీమా శిశుప్రసాదకు గొప్పసహాయకారి

పూర్తివివరములు:— సూపరింటెండెంటు ఆఫ్ ఏజెన్సీస్,

ఆంధ్ర ప్రావిడెంటు కంపెనీ, లిమిటెడ్,

గాంధీనగర్, బెజవాడ.

